

ЗАКОН

ЗА Националния институт по метеорология и хидрология

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Създава се Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ).

Чл. 2. (1) Националният институт по метеорология и хидрология е национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

(2) Националният институт по метеорология и хидрология осъществява оперативни дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология и е Националната хидрометеорологична служба на Република България.

(3) Националният институт по метеорология и хидрология е юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, който съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

Чл. 3. Националният институт по метеорология и хидрология осъществява своята дейност въз основа на Правилник за устройството и дейността, приет от Общото събрание на НИМХ.

Глава втора

ОСНОВНИ ФУНКЦИИ И ДЕЙНОСТИ НА НИМХ

Чл. 4. Националният институт по метеорология и хидрология осъществява следните основни функции:

1. фундаментални и приложни научни изследвания, иновативна и образователна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология;

2. оперативни функции, свързани с изпълнение на задълженията на Национална хидрометеорологична служба на Република България.

Чл. 5. (1) Основните функции на НИМХ се изпълняват чрез национални и международни дейности.

(2) Национални дейности са:

1. изграждане и поддържане на системи за метеорологични, хидрологични и агрометеорологични наблюдения (хидрометеорологичен мониторинг) на територията на Република България като регионален компонент от Глобалната интегрирана система за наблюдение на Световната метеорологична организация (СМО) към Организацията на обединените нации (ООН);

2. контрол, обработка и анализ на информацията от хидрометеорологичния мониторинг;

3. издаване на метеорологични, хидрологични и агрометеорологични прогнози, включително предупреждения за населението и държавните институции за предстоящи опасни явления от хидрометеорологичен произход, застрашаващи живота и имуществото;

4. разработване и поддържане в оперативен режим на специализирани системи за ранно предупреждение в случаи на природни бедствия от хидрометеорологичен произход;

5. научноизследователска, научноприложна, експертна и оперативна дейност, свързана с моделиране на метеорологичните, хидрологичните и агрометеорологичните процеси и явления и разпространението на замърсители в атмосферата и морето;

6. изследване на климата и оценка на водните ресурси;

7. фундаментални и приложни научни изследвания, подготовка на докторанти и на висококвалифицирани специалисти самостоятелно, както и съвместно с висши училища и научни организации;

8. издаване и разпространение на издания в областта на метеорологията и хидрологията;

9. хидрометеорологично обслужване на държавните институции и обществото;

10. други функции и дейности, установени в нормативен акт или възложени от министъра на образованието и науката.

(3) Международни дейности са:

1. изпълнение на задълженията на Република България към СМО;

2. осигуряване на специализирана морска прогноза за корабоплаването в район Juliette (Западно Черно море) съгласно Международната конвенция за безопасност на човешкия живот на море (International Convention for the Safety of Life at Sea – SOLAS) (обн., ДВ, бр. 61 от 1983 г., бр. 12 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 16, 17, 19, 20, 22, 23 и 24 от 2017 г., бр. 93 от 2018 г. и бр. 40 от 2019 г.);

3. наблюдение и изследване на глобалните и регионалните изменения на климата съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменения на климата (ДВ, бр. 68 от 2005 г.);

4. получаване, разпространение и използване на спътникова информация от Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT);

5. изпълнение на задължения по други международни договори, както и по други споразумения с чуждестранни и международни организации.

Чл. 6. За изпълнение на националните и международни дейности на НИМХ държавните органи, бюджетните организации по смисъла на Закона за публичните финанси и публичните предприятия по смисъла на Закона за публичните предприятия са длъжни при поискване да предоставят безвъзмездно метеорологичната, хидрологичната и агрометеорологичната информация, с която разполагат.

Чл. 7. (1) Националният институт по метеорология и хидрология извършва безвъзмездно експертизи и услуги в рамките на своята компетентност по искане и за нуждите на органите на законодателната, изпълнителната и съдебната власт, както и на публичните предприятия с

възложени задължения за извършване на обществена услуга или за изпълнение на цели на публичната политика.

(2) Националният институт по метеорология и хидрология може да предоставя възмездно услуги и научни продукти, да извършва експертизи и да провежда обучения по заявка от физически и юридически лица при условия, по ред и цени, определени с Правила за хидрометеорологично обслужване, приети от Научния съвет. В Правилата за хидрометеорологично обслужване се определя и частта от приходите от възмездно предоставени услуги, научни продукти, експертизи и обучения, която се използва за покриване на разходите за текуща издръжка и/или за развитие на НИМХ.

(3) Националният институт по метеорология и хидрология ежедневно публикува на интернет страницата си прогнози, текуща информация от метеорологични и хидрологични измервания от мониторинговата мрежа, както и други данни от специализирани измервания.

(4) Националният институт по метеорология и хидрология разработва, управлява и участва в програми и проекти, финансирани по национални, европейски, чуждестранни и други международни организации и програми.

Глава трета

УПРАВЛЕНИЕ И УСТРОЙСТВО

Раздел I

Органи за управление

Чл. 8. Органи за управление на НИМХ са:

1. Общо събрание;
2. Научен съвет;
3. генерален директор.

Чл. 9. (1) Общото събрание има основен и разширен състав.

(2) Основният състав включва лицата, заемащи академична длъжност, както и служителите по трудово правоотношение с НИМХ, които притежават научна степен.

(3) Разширеният състав включва лицата по ал. 2, заместник генералните директори, директорите на департаменти и филиали, които не са членове на основния състав, както и докторантите в НИМХ.

(4) Разширеният състав избира председател на Общото събрание с мандат четири години.

(5) Председател на Общото събрание може да бъде само лице, което е член на основния му състав.

(6) Генералният директор и заместник генералните директори не могат да бъдат избирани за председатели на Общото събрание.

Чл. 10. (1) Основният състав на Общото събрание:

1. определя броя на членовете на Научния съвет;
2. избира и отзовава с тайно гласуване членовете на Научния съвет.

(2) Разширеният състав на Общото събрание:

1. приема Правилник за устройството и дейността на НИМХ, както и неговото изменение или допълнение;
2. приема годишния отчет за дейността на НИМХ;
3. приема правила за работа на Общото събрание.

Чл. 11. (1) Научният съвет е колективен орган за научно ръководство на НИМХ с 4-годишен мандат.

(2) За членове на Научния съвет се избират хабилитирани лица, както и лица с научна степен „доктор на науките“, които работят по трудово правоотношение в НИМХ. Генералният директор е член на Научния съвет по право.

(3) Научният съвет избира председател, заместник-председател и секретар на Научния съвет за срока на мандата по ал. 1. За председател и заместник-председател на Научния съвет не може да бъдат избирани генералният директор и заместник генералните директори.

(4) Мандатът на член на Научния съвет се прекратява предсрочно:

1. при отсъствие от три последователни заседания на Научния съвет без уважителна причина;

2. при фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си, продължила повече от шест месеца;
3. при прекратяване на трудовото правоотношение;
4. по негово писмено искане;
5. при влизане в сила на присъда за умишлено престъпление от общ характер;
6. когато бъде отзован по реда на неговото избиране.

(5) При предсрочно прекратяване на мандата на член на Научния съвет избраният нов член има мандат до края на мандата на Научния съвет.

Чл. 12. Научният съвет:

1. определя научната политика на НИМХ;
2. приема плановите и отчетите за изпълнението за научноизследователската и учебната дейност на НИМХ;
3. приема завършените планови и договорни изследвания;
4. приема решения за създаване, преобразуване и закриване на научни секции по предложение на генералния директор;
5. приема решения за изграждане и промени в националната система за хидрометеорологичен мониторинг на НИМХ по предложение на генералния директор;
6. избира и отзовава с тайно гласуване генерален директор на НИМХ;
7. избира ръководителите на научни секции в НИМХ;
8. упражнява правомощията, предвидени в Закона за развитието на академичния състав в Република България;
9. взема решения по предложенията на генералния директор за разпореждане с имущество – собственост на НИМХ, включително научна апаратура и научни съоръжения, с единична балансова стойност, определена в Правилника за устройството и дейността на НИМХ;

10. определя по предложение на генералния директор печатните и електронни издания, които НИМХ издава и разпространява;

11. избира редакционните колегии на периодичните издания на НИМХ и прави промени в тях;

12. обсъжда предложения от генералния директор бюджет на НИМХ за текущата година и приема годишния финансов отчет по видове приходи, разходи, трансфери и финансиране;

13. контролира изпълнението на бюджета за текущата година;

14. приема правила за работа на Научния съвет;

15. упражнява и други правомощия, установени в нормативен акт.

Чл. 13. (1) Длъжността генерален директор на НИМХ може да бъде заемана само от хабилитирано лице или лице с научна степен „доктор на науките“.

(2) Длъжността генерален директор се заема за 4-годишен мандат след избор, проведен от Научния съвет.

(3) Министърът на образованието и науката сключва с избрания генерален директор споразумение по чл. 107 от Кодекса на труда.

(4) Когато за генерален директор е избрано лице, което заема академична длъжност, за периода на мандата по ал. 2, то ползва правата за съответната академична длъжност.

(5) След прекратяване на мандата по ал. 2 лицето по ал. 3 има право да заеме предишната академична длъжност без провеждане на конкурс и избор при условията и по реда на Закона за развитието на академичния състав на Република България.

(6) Генералният директор не може:

1. да е в йерархическа връзка на ръководство и контрол със съпруг или съпруга, с лице, с което е във фактическо съжителство, с роднина по права линия без ограничения, по съребрена линия до четвърта степен включително, или по сватовство до четвърта степен включително;

2. да е едноличен търговец, неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, управител, търговски пълномощник, търговски

представител, прокурист, търговски посредник, ликвидатор или синдик, член на орган на управление или контрол на търговско дружество или кооперация;

3. да е народен представител;

4. да заема ръководна или контролна длъжност на национално равнище в политическа партия.

(7) Всеки кандидат за генерален директор представя на Научния съвет, който подготвя избора за генерален директор, декларация за несъвместимост.

(8) Когато лицето е декларирано наличие на несъвместимост, то е длъжно в едномесечен срок от избора да предприеме необходимите действия за отстраняване на несъвместимостта и да представи доказателства за това пред Научния съвет.

(9) Когато лицето по ал. 7 не предприеме действия за отстраняване на несъвместимостта в срока по ал. 8, Научният съвет или министърът на образованието и науката предприема действия за прекратяване на правоотношението.

Чл. 14. (1) Мандатът на генералния директор се прекратява предсрочно с решение на Научния съвет, по негово желание или когато бъде отзован, включително поради наличие на несъвместимост по чл. 13, ал. 6. Решението на Научния съвет за отзоваване се приема с мнозинство повече от половината от списъчния му състав.

(2) Министърът на образованието и науката може да прекрати трудовото правоотношение с генералния директор и преди изтичане на мандата при безспорно установени нарушения или при неизпълнение на служебните му задължения.

Чл. 15. (1) Генералният директор:

1. управлява и представлява НИМХ пред всички органи и организации и други физически и юридически лица в страната и в чужбина;

2. е постоянен представител на Република България в Световната метеорологична организация към ООН;

3. представлява държавата в международните организации, по правилата за членство в тези организации или съгласно решение на Министерския съвет;

4. организира разработването на бюджетната прогноза, проекта на бюджет и изпълнението му, изготвянето на периодични и годишни отчети и представянето им в сроковете, определени от първостепенния разпоредител с бюджет;

5. определя със заповед общите и специализирани структурни звена в НИМХ в съответствие с решенията на Научния съвет по отношение на научните секции;

6. утвърждава длъжностното разписание и поименното разписание на длъжностите в НИМХ;

7. сключва, изменя и прекратява трудовите правоотношения с работниците и служителите в НИМХ;

8. утвърждава вътрешни правила за организацията на работа в НИМХ;

9. представя на министъра на образованието и науката в срок до 30 април годишен отчет за дейността на НИМХ за предходната година;

10. изпълнява и други функции, установени с нормативен акт или възложени от министъра на образованието и науката.

(2) При изпълнението на своите правомощия генералният директор се подпомага от заместник генерални директори. Не може да бъде назначавано за заместник генерален директор лице, което не отговаря на изискванията за несъвместимост по чл. 13, ал. 6. При сключването на трудовия договор лицето подписва декларация за обстоятелствата по чл. 13, ал. 6.

(3) Генералният директор определя броя на заместник генералните директори, делегира със заповед правомощия на заместник генералните директори и определя техните функции.

(4) Функциите на генерален директор в негово отсъствие се изпълняват от определен със заповед за всеки конкретен случай заместник генерален директор.

(5) Генералният директор може да делегира на директорите на филиалите правомощията си за сключване, изменение и прекратяване на трудовите правоотношения с работниците и служителите в тези специализирани звена.

Раздел II

Структура и работно време

Чл. 16. (1) Дейността на НИМХ се осъществява от работници и служители, които работят по трудово правоотношение, в т.ч. заемащите академични длъжности.

(2) Общата численост на персонала се определя в Правилника за устройството и дейността по чл. 10, ал. 2, т. 1.

(3) Националният институт по метеорология и хидрология е организиран в общи и специализирани структурни звена.

Чл. 17. (1) Общите структурни звена осъществяват: финансово-счетоводни и административно-стопански дейности, административно-правно обслужване, управление на човешките ресурси и на собствеността, международни дейности, връзки с обществеността и протокол.

(2) Общите структурни звена са организирани в отдели.

Чл. 18. (1) Специализираните структурни звена осъществяват научна, научноприложна и оперативна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, включително иновативна и образователна дейност.

(2) Специализираните структурни звена са департаменти и филиали. Филиалите са регионални структури.

(3) В департаментите и филиалите може да се създават: научни секции, отдели, сектори, лаборатории и обсерватории.

Чл. 19. Броят и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ се определят от генералния директор в рамките на общата численост.

Чл. 20. (1) Нормалната продължителност на работното време на работниците и служителите в НИМХ е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица.

(2) Работното време на работниците и служители в НИМХ се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на смени – сумирано за 6-месечен период.

(3) При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта, като работните часове през нощта не следва да надвишават средно 12 часа за всеки 24-часов период.

(4) Поради спецификата на дейността на работниците и служителите на НИМХ, полагащи труд на високопланински станции, с над 1500 м надморска височина, работното време се изчислява на 12-часови смени – сумарно за 6-месечен период, които включват времето за качване и за слизване до и от работното място. При тежки метеорологични условия, когато са застрашени животът и здравето на работници и служители, се допуска по изключение 24-часова смяна, както и отлагане ползването на междуседмичната почивка.

(5) За работниците и служители в НИМХ, извън работещите на смени, може да се установява ненормиран работен ден.

(6) Работното време над нормалната му продължителност и при работа на смени се компенсира с намалено работно време, с почивки, с допълнителен отпуск или с допълнително възнаграждение.

(7) Редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане и компенсиране извън нормалната продължителност и при работа на смени се определят със заповед на генералния директор на НИМХ.

Глава четвърта

ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 21. (1) Имуществото на НИМХ е държавна собственост.

(2) Имотите, които НИМХ управлява, са публична държавна собственост.

Чл. 22. (1) Националният институт по метеорология и хидрология прилага делегиран бюджет, който дава право на генералния директор:

1. на второстепенен разпоредител с бюджет;
2. да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, като уведомява за това първостепенния разпоредител с бюджет;
3. да се разпорежда със средствата на НИМХ;
4. да определя броя и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ в рамките на общата численост;
5. да определя индивидуалните възнаграждения на персонала в рамките на утвърдените разходи по бюджета на НИМХ за съответната бюджетна година.

(2) Установеното към края на годината превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ се включва в бюджета му за следващата година.

(3) Генералният директор на НИМХ разпределя определените по бюджета за съответната година приходи, разходи и трансфери по параграфи от Единната бюджетна класификация и след обсъждане с Научния съвет представя бюджета за утвърждаване от министъра на образованието и науката.

Чл. 23. (1) В делегирания бюджет на НИМХ се включват разходи за сметка на:

1. средства от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката за изпълнение на основните функции по чл. 5, ал. 1 и за развитие на материалната база;
2. трансфери от други бюджети за изпълнение на дейности на НИМХ, възложени със закон;
3. приходи от реализация на интелектуални и други продукти, от сключени договори с физически и юридически лица, от такси за кандидатстване и за обучение на докторанти, включително от помощи и дарения;
4. установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ.

(2) Лицата, които предоставят безвъзмездно помощи и дарения на НИМХ, подават декларация за произход на средствата съгласно Закона за мерките срещу изпирането на пари.

(3) Националният институт по метеорология и хидрология води обособена аналитична отчетност поотделно за дейности, финансирани със средства от държавния бюджет, и за дейностите по чл. 7, ал. 2 в съответствие със Закона за счетоводството и при спазване на законодателството в областта на държавните помощи.

Чл. 24. Националният институт по метеорология и хидрология публикува на интернет страницата си утвърдения бюджет за текущата година, както и годишния финансов отчет при спазване на изискванията на Закона за защита на класифицираната информация.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Националният институт по метеорология и хидрология по чл. 1 е правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.

(2) Имуществото, архивът, както и всички права и задължения, включително членствените правоотношения в национални, европейски и международни организации по метеорология и хидрология, и правото да обучава докторанти по акредитирани докторски програми на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. преминават към НИМХ по чл. 1.

(3) Трудовите правоотношения на служителите на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. към влизането в сила този закон се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 2. Председателят на Общото събрание на учените на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г., избран преди влизането в сила на този закон, продължава своя мандат до изтичане на определения му срок като председател на Общото събрание на НИМХ по чл. 1.

§ 3. Научният съвет на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г., избран преди влизането в сила на този закон, продължава своя мандат до изтичане на определения срок като Научен съвет на НИМХ по чл. 1.

§ 4. Назначеният към влизането в сила на този закон генерален директор на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. продължава да заема длъжността генерален директор на НИМХ по чл. 1, като 4-годишният му мандат започва да тече от влизането в сила на този закон.

§ 5. (1) В срок до два месеца от влизането в сила на този закон Общото събрание на НИМХ приема Правилник за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология.

(2) До приемането на правилника по ал. 1 се прилага Правилникът за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, приет с Постановление № 7 на Министерския съвет от 2019 г. (ДВ, бр. 6 от 2019 г.), доколкото не противоречи на този закон.

§ 6. В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон имотите по чл. 21, ал. 2 се актуват като публична държавна собственост от областните управители по местонахождението им по реда на Закона за държавната собственост.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на 2020 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цвета Караянчева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология

Причини, които налагат приемането на закона

С § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология (НИМХ) от основно звено при Българската академия на науките е преобразуван в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. По този начин НИМХ е обособен като национална научна организация за осъществяване на оперативни дейности в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията, както и за научни изследвания, за научно-приложна, иновативна и образователна дейност. Националният институт по метеорология и хидрология има задължения от национална значимост по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух и по други подзаконовни нормативни актове. Националният институт по метеорология и хидрология е и Националната хидрометеорологична служба на Република България и официален представител на България в Световната метеорологична организация (СМО) към Организацията на обединените нации (ООН), в Европейския център за средносрочна прогноза на времето, в Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT) и др. Освен научноизследователска дейност, в НИМХ се извършват и приоритетни оперативни дейности за поддържане функционирането на мониторинговата система от станции на територията на страната, необходими както за работата на редица министерства и ведомства, така и за осигуряване предотвратяването на рисковете за населението и икономиката на Република България и съседните страни.

Действащата към момента законова рамка показва следните слабости, които пречат на НИМХ да функционира пълноценно и да изпълнява националните и международните си дейности, което, освен че демотивира учените и специалистите, работещи в него, е и пречка за постъпването на високоподготвени млади кадри, което би могло да доведе до постепенна загуба на капацитет в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията, а именно:

- Регламентираният в § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. статут на НИМХ не позволява НИМХ да бъде автономна институция – като научна организация, извършваща научни изследвания и оперативни дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, същевременно с това осъществяваща оперативни дейности в посочените области и като Националната хидрометеорологична служба на Република България. В Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, наричан по-нататък „Правилника“, не са регламентирани функциите на НИМХ, не са посочени прецизно и изчерпателно дейностите, които НИМХ осъществява в национален и в международен план. Във връзка с това съществува необходимост да се утвърди автономността на НИМХ, да се посочат неговите функции и да се опишат изчерпателно и прецизно дейностите му.

- Като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, дейността на НИМХ (съгласно чл. 18 от Правилника) се финансира от: държавния бюджет, приходи, проекти и програми, финансирани от Европейския съюз и от други международни организации, и от безвъзмездно получени средства. Посоченият механизъм за финансиране и формиране на бюджет не е подходящ предвид важността на цялостната дейност на НИМХ. Това оказва негативни въздействия във връзка с ограничените възможности НИМХ да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си. В допълнение следва да се посочи, че фиксиранията средства за работна заплата на персонала в НИМХ ограничават възможностите да се заплаща за работа на учениците и специалистите по допълнителни договорни задачи и проекти, което демотивира персонала. Това е проблем във връзка с изпълнението на основните дейности на НИМХ предвид значимостта им за държавата и обществото. В тази връзка е идентифицирана необходимост НИМХ да продължи да бъде юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката, но да може да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

- С оглед на коректността на данните за климатичните промени е от основно значение да се извършват непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място. Относно станциите, където се извършват метеорологични измервания, собствеността е предимно частна държавна собственост. Това дава възможност за различни претенции относно посочените имоти (най-често във връзка с реституция). В

случай че посочените претенции бъдат удовлетворени, следва преместване на станции, където в продължение на десетилетия се извършват непрекъснати метеорологични измервания. Същевременно съгласно чл. 19, ал. 2 от Правилника - „Недвижимите имоти, предоставени от държавата на НИМХ, са държавна публична собственост, съответно държавна частна собственост“. Това не гарантира извършване на непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място и в тази връзка ограничава възможностите на държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни. За дейността на НИМХ, свързана с изследвания и оценки в областта на климатичните промени за територията на страната, е важно да се гарантира, че станциите, чрез които се извършват непрекъснати измервания на метеорологичните параметри, ще бъдат постоянно позиционирани и няма да се променя тяхното местоположение. На тази база е идентифицирана необходимост собствеността на имотите на НИМХ да е публична държавна собственост. Определянето на характера на предоставените за управление имоти на НИМХ като публична държавна собственост, на чиято територия са разположени тези станции, ще гарантира в пълна степен изпълнението на дейността на НИМХ. Определянето на имотите като публична държавна собственост намира основание в разпоредбата на чл. 2, ал. 2, т. 4 и 5 от Закона за държавната собственост.

- В Правилника липсват също така ясни и изчерпателни регламенти относно органите за управление, структурата и работното време на работниците и служителите на НИМХ. За изпълнение на своите задачи НИМХ се нуждае от специалисти, работещи при различни и специфични условия на труд – на денонощен режим, във високопланинските станции, в хидрометеорологичните обсерватории в населените места и др. В Правилника не са отразени спецификите относно труда на специалистите. В допълнение, поради системно недостатъчно финансиране в последните години (още при статута на НИМХ към БАН) НИМХ изпитва прогресивен недостиг на кадри, включително на висококвалифицирани специалисти. Липсата на трайно уреждане на статута на НИМХ, гарантиращо устойчивостта и стабилитета му, ще задълбочи посочения проблем.

Изложените проблеми са неразрешими в рамките на съществуващото законодателство и с оглед на тяхното преодоляване е необходимо статутът на НИМХ, неговите функции и дейности, управление и устройство, структурата на НИМХ и работното време, както и имуществото и финансирането му да се уредят трайно със закон за НИМХ. Законът за НИМХ

ще уреди трайно обществените отношения, свързани както с научноизследователската дейност и същност на НИМХ, така и с дейността му като Националната хидрометеорологична служба на Република България, извършвана в полза на държавата и гражданите, каквато е и практиката на повечето европейски страни по отношение на подобните им структури.

Цели, които се поставят

Приемането на закон за НИМХ е законодателно действие в контекста на усилията на Република България за подобряване на екологичната обстановка в държавата и за повишаване на качеството на метеорологичното и хидрологичното обслужване и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

С приемането на Закона за НИМХ в стратегически план ще се създадат по-благоприятни условия за стабилност, устойчивост и стратегическо развитие на НИМХ като институция и в тази връзка – за повишаване на сигурността и безопасността на гражданите, на институциите и на бизнеса. Ще се повиши международният авторитет на Република България във връзка с отговорностите ѝ по отношение на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология. За постигане на посочените стратегически цели са поставени следните оперативни цели – трайна правна регулация на статута на НИМХ, на неговите функции и на дейностите за тяхното осъществяване, трайно обезпечаване на финансирането им, създаване на условия за по-ефективни политики на НИМХ относно човешките ресурси и повишаване на качеството на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

С приемането на закона НИМХ ще продължи да бъде юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката, но ще може да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет и като национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология ще осъществява оперативни дейности в посочените области и ще е Националната хидрометеорологична служба на Република България.

Приоритетна цел на закона за НИМХ е да се гарантира стабилността, устойчивостта и автономността на НИМХ. В допълнение - ясният, регламентиран в закон имуществен и финансов статут на НИМХ също

е гаранция за автономност на НИМХ. Така ще се осигури както преодоляването на застоя в техническо отношение, така и развитието и възпроизводството на мрежите за мониторинг, на специализирани системи за ранно предупреждение за риск в случаи на природни бедствия от хидрометеорологичен произход и др. Трайното обезпечаване на ясни механизми на финансиране ще създаде благоприятна база както за конкурентно възнаграждение и привличане на учени и специалисти, така и за допълнителна квалификация на служителите с цел поддържане високо ниво на професионални компетентности.

Постигането на всички горепосочени цели се гарантира както от ясните и прецизни законови регламенти, така и от регламентите относно устройството и управлението на НИМХ.

Осъществяването на целите на Закона за НИМХ е в подкрепа на усилията на българската държава за повишаване качеството на метеорологичното обслужване и на научните изследвания в тази връзка и се обуславя в контекста на политиките за националната сигурност на Република България и по-конкретно – в аспект екологична сигурност.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Тъй като Националният институт по метеорология и хидрология, създаден със Закон за НИМХ, се предвижда да бъде правоприемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. няма да бъде създадена нова административна структура, за чието функциониране да бъдат необходими допълнителни средства.

Националният институт по метеорология и хидрология ще прилага делегиран бюджет, който дава право на генералния директор:

1. на второстепенен разпоредител с бюджет;
2. да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, като уведомява за това първостепенния разпоредител с бюджет;
3. да се разпорежда със средствата на НИМХ;

4. да определя броя и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ в рамките на общата численост;

5. да определя индивидуалните възнаграждения на персонала в рамките на утвърдените разходи по бюджета на НИМХ за съответната бюджетна година.

Установеното към края на годината превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ ще се включва в бюджета на НИМХ за следващата година.

В делегирания бюджет на НИМХ се включват разходи за сметка на:

1. средства от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката за изпълнение на основните функции на НИМХ и за развитие на материалната база;

2. трансфери от други бюджети за изпълнение на дейности на НИМХ, възложени със закон;

3. приходи от реализация на интелектуални и други продукти, от сключени договори с физически и юридически лица и от помощи и дарения;

4. установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ.

Стабилността във времето на националната хидрометеорологична мрежа ще се гарантира с обявяването на имотите, които НИМХ управлява, като публична държавна собственост.

Очаквани резултати от прилагането на новата уредба

Ясната и стабилна нормативна уредба, какъвто е предлаганият Закон за НИМХ, ще регламентира правата и задълженията на института, както и ще осигури неговата автономност, стабилизирането и развитието на дейността му.

Националният институт по метеорология и хидрология ще може да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си и ще отпадне съществуващото ограничение да се заплаща за работата на учените и специалистите по допълнителни договорни задачи, което към момента демотивира персонала. Това от своя страна ще спомогне за преодоляване на проблемите при изпълнението на основните дейности на НИМХ предвид

значимостта му за държавата и обществото и за задържане на висококвалифицираните учени и специалисти, работещи в НИМХ, както и ще привлече млади хора, тъй като те ще са убедени, че ще работят в стабилна във времето структура и ще имат перспектива за кариерно и научно развитие.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Предложеният законопроект не е свързан с прилагането на европейското законодателство, поради което не се налага да бъде изготвена справка за съответствие с правото на Европейския съюз.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

**ДОКЛАД ЗА ЦЯЛОСТНА
ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА
ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОЕКТ НА
ЗАКОН ЗА НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ
ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. ПРИЛОЖЕНА МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЦЯЛОСТНАТА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

II. ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

1. Описание на проблемите и въпросите, които се уреждат с проекта на нормативен акт
2. Заинтересовани страни
3. Цели, които се поставят при регулирането на обществените отношения с проекта на нормативен акт
4. Възможни варианти за постигане на заложените цели, както и описание на варианта „Без действие“
5. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до разходи за заинтересованите страни
6. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до ползи за заинтересованите страни
7. Промяна на административната тежест по отношение на заинтересованите страни за всеки от вариантите
8. Описание на негативните (разходите) и положителните (ползите) въздействия за всяка от заинтересованите страни за всеки от вариантите
9. Сравнение на вариантите
10. Проведени консултации
11. Препоръчителен вариант и обосновка към него въз основа на сравнението на вариантите
12. Препоръчителен срок за извършване на последваща оценка на въздействието

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад съдържа резултатите от извършена цялостна предварителна оценка на въздействието на регулативна намеса на национално равнище, отнасяща се до приемането на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология. Целта на предприемането на посочената регулативна намеса от страна на държавата е да се утвърди статута на Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) с трайна правна уредба предвид мащабите и стратегическата значимост на цялостната дейност на НИМХ за държавата, обществото и гражданите.

Настоящата цялостна предварителна оценка на въздействието е изготвена в Министерство на образованието и науката на основание чл. 20, ал. 3 от Закона за нормативните актове¹.

I. ПРИЛОЖЕНА МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЦЯЛОСТНАТА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Настоящата цялостна предварителна оценка на въздействието е насочена към изследване на въздействията от приемането на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология. За нейното изготвяне е използвана методология, съобразена с нормативните разпоредби в Закона за нормативните актове и в Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието², както и с препоръките в Ръководството за изготвяне на оценка на въздействието на законодателството от 2014 година³. В тази връзка при извършването на настоящата оценка на въздействието са използвани следните методи и инструменти:

А. За събиране на информация и данни:

- Изследване на съдържанието на нормативни, стратегически и аналитични документи, доклади, отчети и литература, относими към темата (кабинетно проучване)
- Проучване на мнението на основни заинтересовани страни чрез въпросници и интервюта

Б. За анализ:

¹ Обн., ДВ бр. 34 от 3.05.2016 г., в сила от 04.11.2016 г.

² Приета с ПМС № 301 от 14.11.2016 г., обн., ДВ, бр. 91 от 18.11.2016 г., в сила от 18.11.2016 г.

³ Прието с Решение № 549 на Министерския съвет от 25 юли 2014 г.

- Качествен анализ:
- Анализ на положителните и отрицателните въздействия в икономически, социален и екологичен план
- Сравнителен анализ на възможните варианти за действие.

II. ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

1. Описание на проблемите и въпросите, които се уреждат с проекта на нормативен акт

Значимост на дейността на НИМХ

Функционирането на НИМХ е от огромна значимост за Република България най-общо в две измерения:

1. Като национална научна организация НИМХ осъществява дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, както и научни изследвания, научно-приложна, иновативна и образователна дейност.
2. Националният институт по метеорология и хидрология е националната хидрометеорологична служба на Република България.

В допълнение НИМХ е уникален с това, че развива мащабна научна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология и същевременно с това прилага резултатите от нея на практика. В тази връзка, бидейки основно оперативно и научноизследователско звено в областта на метеорологията, агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение, НИМХ осигурява:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;

- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата и свързаните с тях неблагоприятни явления и влиянието им върху различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в областите на компетентност на НИМХ; информация и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), участие в глобалния и регионалния обмен на данни (VI регион Европа, към СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

В допълнение НИМХ предоставя денонощно специализирана информация за нуждите на военната и гражданската авиация, корабоплаването в западната част на Черно море, поддържа различни системи за ранно предупреждение и обслужва почти всички министерства и техни структури с оперативна информация и експертизи, изпълнява редица международни задължения на Република България. НИМХ поддържа мониторингова система от 931 станции на територията на цялата страна, международен и национален телекомуникационен център, националния хидрометеорологичен архив, националната аерологична станция, националните системи за ранно предупреждение за бедствия от хидрометеорологичен характер.

За мащабите на практическите дейности, свързани с работата на национални, правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. (относими към получаваната субсидия) свидетелстват следните данни:

- За периода от 2014 г. до 2018 г. експерти на НИМХ-БАН в София и филиалите в страната са предоставили информационни хидрометеорологични продукти, прогнози, експертизи, становища и др. за нуждите на държавните институции и

обществото, министерства, ведомства, местни органи на министерствата и ведомствата, общини, областни управи и др., както следва:

- през 2014 г. – 9996 броя
- през 2015 г. – 7480 броя
- през 2016 г. – 9 045 броя
- през 2017 г. – 9 386 броя
- през 2018 г. – 9472 броя.

- За същия период НИМХ е осъществил проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без Фонд „Научни изследвания“), програми, националната индустрия и др., като общият им брой е, както следва:

- През 2014 г. са изпълнявани 10 проекта, финансирани от национални институции
- През 2015 г. са изпълнявани 15 проекта, финансирани от национални институции
- През 2016 г. са изпълнявани 13 проекта, финансирани от национални институции
- През 2017 г. са изпълнявани 25 проекта, финансирани от национални институции – МОСВ, МОН, МЗХГ, ИАОС към МОСВ, общини и др.
- През 2018 г. са изпълнявани 18 проекта, финансирани от национални институции – МОСВ, МОН, МЗХГ, ИАОС към МОСВ, общини и др.

Като научна организация НИМХ осъществява фундаментални и приложни научни изследвания, иновативна и образователна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология. Мащабната научноизследователска дейност на НИМХ в последните пет години (в периода от 2014 година до 2018 година) е организирана в изпълнение на проекти, както следва по години:

- През 2014 г. – 100 проекта
- През 2015 г. – 77 проекта
- През 2016 г. – 72 проекта
- През 2017 г. – 84 проекта
- През 2018 г. – 69 проекта и др.

НИМХ е оторизиран да представя Република България в Световната метеорологична организация с Указ на Народното събрание № 348/23.07.1951 г. НИМХ е официален представител на България в Европейския център за средносрочна прогноза на времето (ECMWF), Европейската организация за използване на метеорологичните спътници (EUMETSAT), Оперативната програма за обмен на информация от метеорологичните радиолокатори (OPERA) на Мрежата на Европейските метеорологични служби (EUMETNET), Международната хидроложка програма към ЮНЕСКО, Международната програма за изследване на река Дунав и др.

Посочените аспекти на дейността на НИМХ, впечатляващи със своите мащаби и значимост, са в основата на неговата стратегическа важност за националната сигурност на Република България. Неблагоприятното състояние на околната среда е сред основните заплахи за сигурността и благоденствието на човека и това определя защитата на екологичната сигурност като една от приоритетните задачи на съвременното общество. Налице са редица фактори и процеси, които, без да са предизвикани от човека, представляват сериозна заплаха за екологичната сигурност. Във връзка с това, че промяната на климата е „фактор с глобално значение, който поражда нарастваща несигурност и играе роля на катализатор на напрежение, засяга големи групи хора, като налага ограничения в достъпа им до жизненоважни ресурси, влияе на здравето им и застрашава критична инфраструктура“⁴, Република България приоритетно провежда политика за сигурност в отношенията човек – природа. В тази връзка значимостта на НИМХ преди всичко се обуславя в контекста на защитата на екологичната сигурност като важен компонент на националната сигурност. Чрез всички аспекти на дейността си, включително измерванията и прогнозите за вероятността за възникване на явления и процеси, чиято реализация може да доведе до негативни последици, НИМХ е стратегическо звено и ключов фактор за осъществяване на политиките на българската държава в защита на интересите на гражданите и обществото от негативното въздействие на природните процеси и отраженията им върху здравето на населението, върху околната среда и икономиката. В допълнение отбелязваме, че в тази връзка НИМХ има задължения от национална значимост по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух и по други подзаконови

⁴ Актуализирана стратегия за национална сигурност на Република България, Приета с Решение на НС от 14.03.2018 г., обн., ДВ, бр. 26 от 23.03.2018 г., достъпна на: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=671>, както е индексирано на 16.06.2019 г.

нормативни актове. Ранното и надеждно предупреждение от страна на НИМХ за промените в метеорологичните условия и в качеството на въздуха, както и за измененията на климата и др. позволяват на държавните и на местните органи, вземащи решения, както и на отделните граждани да се подготвят по-добре в тази връзка.

Екологичната сигурност на всяка държава е част от екологичната сигурност в света. Националните метеорологични служби - членове на СМО, включително НИМХ работят денонощно, за да осигурят жизненоважна информация за времето и климата в целия свят. С дейността си те подпомагат държавите в усилията им за опазване здравето и живота на гражданите, ресурсите и околната среда и за подкрепа на социално-икономическия растеж. В допълнение, СМО има водеща роля в международните усилия за наблюдение и защита на околната среда. В сътрудничество с други агенции на ООН и националните метеорологични и хидроложки служби на своите членове, СМО има важна роля в предоставянето на експертизи и оценки на правителствата по въпросите на метеорологията. В тази връзка НИМХ чрез дейността си като част от СМО допринася за устойчивото развитие на държавите и за благосъстоянието на хората по света.

Проблеми, произтичащи от текущото състояние на правната уредба

До 01. януари 2019 година НИМХ функционираше в рамките на Българската академия на науките (БАН) като научен институт и като Националната хидрометеорологична служба на Република България. Посочената специфика е свързана със специфично съотношение между научен и оперативен персонал и със специфични разходи, които не бяха взети предвид при разпределението на бюджетните средства от страна БАН за обезпечаване на научно-приложната, оперативната и експертна дейност в НИМХ през 2018 г. и това постави в риск неговата пълноценната работа и като научна организация, и като национална хидрометеорологична служба на Република България, включително и изпълнението на задълженията, които НИМХ има по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух и по други подзаконовни нормативни актове и пороци социално напрежение. В тази връзка и с цел да се осигурят условия за нормална работа на НИМХ се извърши следната промяна в правната уредба: съгласно § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г., считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология от основно звено при Българската академия на науките се преобразува в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с

бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. С Постановление № 7 на Министерския съвет (ПМС № 7) от 14.01.2019 година е приет Правилник за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология (Обн. - ДВ, бр. 6 от 18.01.2019 г.) (правилник). Чрез посочената промяна в правната уредба и с приемането на правилника на практика се осъществи процесът на отделяне на НИМХ от БАН и се извърши трансформиране на НИМХ от основно звено при Българската академия на науките в юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. С правилника се уреждат устройството, дейността, организацията на работата и числеността на персонала на Националния институт по метеорология и хидрология. В него се регламентира националната и международна дейност, управлението и структурата, организацията на работа, начините на финансиране и необходимото имущество, числеността на персонала и други важни елементи за функционирането на Националния институт по метеорология и хидрология, считано от 1 януари 2019 г. С това в общи линии се осигурява изпълнението на националните и международни дейности, възложени на НИМХ със закони и подзаконовни нормативни актове и такива, съгласно които НИМХ представлява държавата и изпълнява поетите от нея ангажменти към Световната метеорологична организация и други международни организации в областта на метеорологията и хидрологията. Същевременно посоченият правилник е нормативен акт, който е издаден за организацията и за вътрешния ред на дейността на НИМХ и с него не се уреждат трайно обществените отношения, свързани с НИМХ. Това създава ограничения и препятствия пред текущото изпълнение на задълженията на НИМХ в полза на държавата, обществото и гражданите и пред перспективите за развитието му в стратегически план във връзка със следното:

- Регламентираният в § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. статут на НИМХ не позволява НИМХ да бъде автономна институция – като научна организация, извършваща научни изследвания и оперативни дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, същевременно с това осъществяваща оперативни дейности в посочените области и като Националната хидрометеорологична служба на Република България. В правилника не са регламентирани функциите на НИМХ, не са посочени прецизно и изчерпателно дейностите, които НИМХ осъществява в национален и международен план. Във връзка с това съществува необходимост да се утвърди

автономността на НИМХ, да се посочат неговите функции и да се опишат изчерпателно и прецизно дейностите му.

- Като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, дейността на НИМХ (съгласно чл. 18 от правилника) се финансира от: държавния бюджет, приходи, проекти и програми, финансирани от Европейския съюз и от други международни организации и от безвъзмездно получени средства. Посоченият механизъм за финансиране и формиране на бюджет не е подходящ предвид важността на цялостната дейност на НИМХ. Това оказва негативни въздействия във връзка с ограничените възможности НИМХ да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си. В допълнение следва да се посочи, че фиксираните средства за работна заплата на персонала в НИМХ ограничават възможностите да се заплаща за работа на учените и специалистите по допълнителни договорни задачи и проекти, което демотивира персонала. Това е проблем във връзка с изпълнението на основните дейности на НИМХ да продължи да бъде със статут на юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката, но да може да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

- С оглед коректността на данните за климатичните промени е от основно значение да се извършват непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място. Относно станциите, където се извършват метеорологични измервания, собствеността е предимно частна държавна. Това дава възможност за различни претенции относно посочените имоти (най-често във връзка с реституция). В случай че посочените претенции бъдат удовлетворени, следва преместване на станции, където в продължение на десетилетия се извършват непрекъснати метеорологични измервания. Същевременно съгласно чл. 19, ал. 2 от правилника „Недвижимите имоти, предоставени от държавата на НИМХ, са държавна публична собственост, съответно държавна частна собственост“. Това не гарантира извършване на непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място и в тази връзка ограничава възможностите на държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни. На тази база е идентифицирана необходимост собствеността на имотите на НИМХ да е публична държавна.
- В правилника липсват също така ясни и изчерпателни регламенти относно органите за управление, структурата и работното време на работниците и служителите му. За

изпълнение на своите задачи НИМХ се нуждае от специалисти, работещи при различни и специфични условия на труд – на денонощен режим, във високопланинските станции, в хидрометеорологичните обсерватории в населените места и др. В правилника не са отразени спецификите относно труда на специалистите. В допълнение, поради системно недостатъчно финансиране в последните години (още бидейки към БАН) НИМХ изпитва прогресивен недостиг на кадри, включително на висококвалифицирани специалисти. Липсата на трайно уреждане на статута на НИМХ, гарантиращо устойчивостта и стабилитета му ще съдейства за задълбочаване на посочения проблем.

Гореизложените проблеми са неразрешими в рамките на съществуващото законодателство и с оглед тяхното преодоляване е необходимо статутът на НИМХ, неговите функции и дейности, управление и устройство, структурата на НИМХ и работното време, както и имуществото и финансирането му да се уредят трайно със Закон за НИМХ. Законът за НИМХ ще уреди трайно обществените отношения, свързани както с научноизследователската дейност и същност на НИМХ, така и с дейността му като националната хидрометеорологична служба на Република България, извършвана в полза на държавата и гражданите.

Необходимостта от посочената правна регулация се обуславя от значимостта на дейността на НИМХ като уникална национална институция, обслужваща стратегически дейности и свързаните с тях държавни институции, включително националната сигурност. В тази връзка съществуващата нормативна уредба поражда проблеми в областта на хидрологията и метрологията у нас като цяло.

На национално равнище широкообхватните и разнородни хидрометеорологични дейности в страната са обединени през 1950 г. в единна Хидрометеорологична служба (ХМС) на България при Министерския съвет (с ПМС № 2185/27.07.1950 г.) През 1954 г. с ПМС № 13/22.01.1954 г. към ХМС, с цел научното обезпечаване на тази важна национална институция е създаден Научноизследователски институт по хидрология и метеорология (НИИХМ.) През 1989 г. с ПМС № 15/02.11.1989 г. оперативната и научната дейност в областта на мониторинга на въздуха и водите са обединени в Институт по метеорология и хидрология, преименуван през 1991 г. с ПМС № 148/25.07.1991 г. в Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ).

С развитието на обществените и стопанските дейности у нас на практика става невъзможно всички хидрометеорологични дейности да са концентрирани в една

организация – Националната хидрометеорологична служба в лицето на НИМХ. Първоначално се отделят странични дейности като хронометрията и сеизмологията – в Агенция по метрология и Геофизичен институт (сега Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН). След това се отделят дейностите, свързани с качеството на въздуха и водите и управлението на водите (понастоящем в Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и в негови звена). Отделят се търговски дейности, като въздействие на градови процеси – към Изпълнителна агенция „Борба с градушките“, обслужването на гражданската авиация – към Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“, управлението на язовирите – към Националната електрическа компания ЕАД – (предприятие „Язовири и каскади“) и към „Напоителни системи“ ЕАД. Посочените дейности са регламентирани в закони (Закон за водите, Закон за чистотата на атмосферния въздух) или в устройствени правилници. Така на практика в НИМХ остават само специфичните дейности, свързани с мониторинга на атмосферата и водите в чисто природен аспект. Това е и „разделителната линия“ в метеорологията и хидрологията – НИМХ, като национална хидрометеорологична служба, отговаря за всички дейности, които са свързани с природните ресурси на атмосферата и водите, а останалите организации, които имат дейност, свързана с метеорология и хидрология, отговарят за антропогенното въздействие върху атмосферата и водите, както и за използването на ресурсите за търговска дейност.

Още със създаването си всички организации, които имат отношение към метеорологията и хидрологията осъществяват тясно взаимодействие с НИМХ, тъй като се нуждаят от различни по характер данни и от информационни продукти, които се създават в НИМХ. С течение на годините координацията и взаимодействието им с НИМХ са оптимизирани, включително с използване на съвременни цифрови технологии. От своя страна НИМХ получава от тях радарна информация, тъй като не разполага с метеорологични радиолокатори.

Тъй като практически е невъзможно да има специален, общ закон за метеорологията и хидрологията поради всеобхватната и разнородна дейност (както като предмет, така и като обществени отношения), специфични дейности в метеорологията и хидрологията се регулират с отделни закони. Основният проблем е, че в голямата си част специфични и търговски дейности в метеорологията и хидрологията, извършвани от различни организации у нас, са регламентирани нормативно на законово или подзаконово ниво, но основополагащата, базисна дейност, извършвана от НИМХ, която

„захранва“ и обезпечава с информация всички останали структури в страната, имащи отношение към метрологията и хидрологията, няма подходяща нормативна уредба, която да отговаря на значимостта на НИМХ в национален план.

С оглед гореизложеното посочените в настоящия параграф проблеми касаят не само НИМХ, но и функционирането и развитието на метеорологията и хидрологията у нас като цяло и не гарантират стабилна правна основа за осъществяване на ефективна политика в тази връзка. Метеорологичната и хидроложката дейност в Република България ще бъде много по-ефективна и полезна за държавата и гражданите, ако обществените отношения във връзка с НИМХ се уредят трайно със Закон за НИМХ.

В допълнение, чрез трайно уреждане на статута на НИМХ със Закон за НИМХ България ще синхронизира практиката си с повечето от държавите в Европа. В резултат на проучване на правната уредба на националните метеорологични служби в 18 европейски държави се установи следното:

- В 14 от посочените държави обществените отношения, свързани с националните метеорологични служби са уредени трайно със специален закон за институциите, които са национална метеорологична служба в съответната страна. Със специален закон са създадени националните метеорологични служби в следните държави:
 - Австрия – Закон за научните организации
 - Босна и Херцеговина – Закон за метеорологичната и хидроложката дейност
 - Испания – Закон за националната метеорологична служба
 - Нидерландия – Закон за задълженията по метеорология и сеизмология
 - Португалия – Декрет-закон, създаващ португалски институт за морето и атмосферата
 - Румъния – Закон относно метеорологичната дейност
 - Русия – Федерален закон за хидрометеорологичната служба
 - Словакия – Закон за Държавната хидрологична служба и Държавната метеорологична служба
 - Словения – Закон за държавните метеорологични, хидроложки, океанографски и сеизмологични услуги
 - Сърбия – Закон за националната метеорологична служба
 - Финландия – Закон за метеорологичния институт

- Федерална Република Германия – Закон за германската метеорологична служба
- Хърватия – Закон за националната метеорологична служба
- Швейцария – Федерален закон за метеорологията и климатологията
- Статутът и дейността на националните метеорологични служби са регламентирани в актове на правителството в следните държави:
 - Франция – Постановление за създаване на държавно учреждение Météo-France
 - Унгария – Правителствен указ за Националната метеорологична служба
 - Латвия – Заповед на кабинета на министрите
- В Норвегия с кралски указ е създаден норвежки метеорологичен институт⁵.

В обобщение на изложеното в настоящия параграф приемането на Закон за НИМХ е законодателно действие в контекста на усилията на Република България за подобряване на екологичната обстановка в държавата и за повишаване на качеството на метеорологичното и хидрологичното обслужване и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

2. Заинтересовани страни

Предвид мащабната разгърната дейност на НИМХ е налице широк кръг заинтересовани страни, върху които новата регулация ще окаже влияние:

1. Националният институт по метеорология и хидрология като институция
2. Персоналът в структурните звена на Националния институт по метеорология и хидрология - 724 щатни бройки
3. Администрации, извършващи дейност, свързана с наблюдение и защита на околната среда:
 - Министерството на околната среда и водите и в конкретика - неговите звена с функции по опазване на околната среда (дирекция „Опазване чистотата на въздуха и предотвратяване на замърсяването”, Изпълнителна агенция по околна среда, Регионални инспекции по околната среда и водите). За изпълнение на своите дейности те се нуждаят от специализирана прогноза относно потенциала за замърсяване на атмосферата и от информация за резултати от работата на Системи за ранно предупреждение, които получават от НИМХ.

⁵ Данните са предоставени от НИМХ

- Министерството на околната среда и водите и в конкретика - неговите звена с функции по управлението на водите (дирекция „Управление на водите“, Басейнови дирекции); предприятието „Язовири и каскади“ към Националната електрическа компания, което осъществява техническа експлоатация и поддържане на язовири и хидроенергийни обекти и „Напоителни системи“ ЕАД (с предмет на дейност управление на дейностите при стопанисване, експлоатация и поддържане на хидромелиоративния фонд и др). За осъществяване на своите дейности те се нуждаят от информация за текущото състояние на водните запаси, от прогноза за изменението им и определяне на водния баланс на страната, които получават от НИМХ.
- Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ (второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на земеделието, храните и горите), която отговаря за защита на селскостопанската продукция от градушки (практическа дейност по активни въздействия върху атмосферата). За изпълнение на дейността си посочената агенция се нуждае от данни за вертикалния профил на метеорологичните елементи (аерологичен сондаж) и резултати от числената прогноза на времето с локален метеорологичен модел, които им се предоставят от НИМХ. От своя страна Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ предоставя на НИМХ радиолокационна метеорологична информация от специализираните си радари.
- Структури на Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, кризисни щабове към областните управители и кметовете на общини. За осъществяване на превантивни действия защита на населението от бедствия от хидрометеорологичен характер те получават текуща информация и специализирани прогнози от НИМХ.
- Почти всички министерства, държавни и изпълнителни агенции, органи на съдебната власт, за които НИМХ, при поискване от тяхна страна, подготвя и предоставя експертизи в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията и др.

4. Националните метеорологични служби на съседни държави, на които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност

5. Висши училища и други научни институции, с които НИМХ си взаимодейства

6. Бизнес (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др.

В допълнение, във връзка с това, че НИМХ изпълнява задължения по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух, заинтересована страна са всички граждани на Република България. Всички български граждани и юридически лица в Република България пряко или косвено са заинтересовани от правилното функциониране и развитието на една съвременна, технически добре оборудвана и кадрово осигурена национална хидрометеорологична служба, предоставяща качествена научнообоснована информация.

3. Цели, които се поставят при регулирането на обществените отношения с проекта на нормативен акт

Стратегическите цели на Закона за НИМХ се свързват със създаване на по-благоприятни условия за:

1. Стабилност, устойчивост и стратегическо развитие на НИМХ като институция
2. Повишаване на сигурността и безопасността на гражданите, институциите и бизнеса
3. Повишаване на международния авторитет на Република България във връзка с отговорностите ѝ по отношение на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

С оглед постигане на стратегическите цели на Закона за НИМХ са поставени следните оперативни цели:

1. Трайна правна регулация на статута на НИМХ като:

- национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, която осъществява оперативни дейности в посочените области и е Националната хидрометеорологична служба на Република България
- юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, който съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

Приоритетна цел на закона за НИМХ е да се гарантира стабилността, устойчивостта и автономността на НИМХ. В допълнение ясният статут на НИМХ и

ясното законово регламентиране на функциите на НИМХ и на националните и международните дейности, чрез които да ги осъществява ще създадат условия за непрекъсваемост на дейността на НИМХ и за запазване на целостта му като Национална хидрометеорологична служба на Р България и като водеща научна организация в областта на метеорологията, агрометеорологията и хидрологията. Ще се минимизират рисковете от преустановяване или влошаване на качеството на дейността на НИМХ.

2. *Трайно обезпечаване на необходимото финансиране на разнородната дейност на НИМХ в полза на обществото и държавата.* Ясният, регламентиран в закон имуществен и финансов статут на НИМХ също е гаранция за автономност на НИМХ. Така ще се осигури както преодоляването на застоя в техническо отношение, така и развитието и възпроизводството на мрежите за мониторинг, на специализирани системи за ранно предупреждение за риск в случаи на природни бедствия от хидрометеорологичен произход и др. Трайното обезпечаване на ясни механизми на финансиране е предпоставка също така и за съхраняване и развитие и на кадровия и научен потенциал на НИМХ.

3. *Създаване на условия за по-ефективни политики на НИМХ относно човешките ресурси във връзка с ясни законови регламенти за организацията на труда, работното време, заплащането, съобразени със спецификата на работния процес в НИМХ.* Ще се създаде благоприятна база както за конкурентно възнаграждение и привличане на учени и специалисти, така и за допълнителна квалификация на служителите с цел поддържане високо ниво на професионални компетентности.

4. *Повишаване качеството на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.* Постигането на посочената цел се гарантира както от ясните и прецизни законови регламенти относно горепосочените цели, така и от регламентите относно устройството и управлението на НИМХ.

Осъществяването на целите на Закона за НИМХ е в подкрепа на усилията на българската държава за повишаване качеството на метеорологичното обслужване и на научните изследвания в тази връзка и се обуславя в контекста на политиките за националната сигурност на Република България и по-конкретно в аспект екологична сигурност.

4. Възможни варианти за постигане на заложените цели, както и описание на варианта „Без действие“

В процеса на изготвяне на настоящата оценка на въздействието са идентифицирани следните варианти на действие:

Вариант 0 – без действие (нулев вариант)

Вариант 1 - промени в съществуващата правна уредба

Вариант 2 - Законодателна намеса чрез приемане на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология.

Посочените варианти на действие се различават помежду си относно прилагания подход и интензивност на интервенцията.

Вариант 0 – без действие. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. При него се изхожда от позицията, че идентифицираният проблем би се саморазрешил без каквато и да е регулативна намеса. Ако се приложи вариантът „Без действие“, статутът и дейността на НИМХ ще продължат да бъдат регламентирани чрез разпоредбата на § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г.⁶ и от Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, приет с Постановление № 7 на Министерския съвет от 14.01.2019 г. (обн. ДВ, бр. 6 от 2019 г.), т.е. ще продължи да липсва трайно уреждане на обществените отношения, свързани с НИМХ.

Нулевият вариант не може да бъде предпочетен, тъй като са налице достатъчно доказателства, че проблемите, посочени в настоящата оценка на въздействието, които трябва да се разрешат с приемането на Закон за НИМХ, се отнасят до липсата на въведени мерки по регулиране. Съществуващата правна уредба относно НИМХ не създава достатъчно благоприятни условия за успешното текущо изпълнение на задълженията на НИМХ в полза на държавата, обществото и гражданите и за развитието му в стратегически план, следователно е необходима регулаторна интервенция чрез приемане на Закон за НИМХ. Поради гореизложеното Вариант 0 не е препоръчителен.

⁶Съгласно § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология от основно звено при Българската академия на науките се преобразува в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката

Вариант 1 - промени в съществуващата правна уредба. Този вариант включва изменения и допълнения в Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. и в Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, приет с ПМС № 7 от 14.01.2019 г. (обн. ДВ, бр. 6 от 2019 г.) с цел преодоляване на идентифицираните проблеми. Не са налице данни, които да показват, че проблемите могат да се разрешат с изменения и допълнения в посочените нормативни актове. Възможно е усложняване на регулирането. Идентифицирана е необходимост от регулаторна намеса чрез приемане на Закон за НИМХ с цел трайно уреждане на неговия статут и цялостната му дейност предвид значимостта им за държавата, обществото и гражданите. В тази връзка Вариант 1 не е препоръчителен.

Вариант 2 - Законодателна намеса чрез приемане на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология (Закон).

Законът ще съдържа следните основни положения:

Създаване на Национален институт по метеорология и хидрология и ясни регламенти относно статута му като национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, която осъществява оперативни дейности в посочените области и е Националната хидрометеорологична служба на Република България. Предвижда се НИМХ да продължи да е със статут на юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, но да може да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет. НИМХ ще осъществява своята дейност въз основа на Правилник за устройството и дейността, приет от Общото събрание на НИМХ. В допълнение в Преходните и заключителни разпоредби е предвидено да се посочи, че НИМХ е правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.

- Посочване на функциите на НИМХ и изчерпателно и прецизно регламентиране на дейностите за тяхното осъществяване в два аспекта: национален и международен. Предвижда се да бъдат определени две групи функции на НИМХ: фундаментални и приложни научни изследвания, иновативна и образователна дейност в горепосочените области и оперативни функции във връзка с изпълнение на задълженията на Национална хидрометеорологична служба на Република България.

- Регламентиране на органите за управление – общо събрание, научен съвет и генерален директор, както и техните задължения.
- Предвижда се общата численост на персонала на НИМХ да се определя в правилника за устройството и дейността, а броят и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ да се определят от генералния директор в рамките на общата численост.
- Регламенти относно работното време, свързани със спецификата на дейността на работниците и служителите в НИМХ и отнасящи се до следното:
 - Работното време на работниците и служителите в НИМХ да се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на смени – сумирано за шестмесечен период.
 - Възможност при работа на смени да се полага труд и през нощта, като работните часове през нощта не следва да надвишават средно 12 часа за всеки 24-часов период.
 - Работното време на работниците и служителите на НИМХ, полагащи труд на високопланински станции, с над 1500 м. надморска височина да се изчислява на 12-часови смени – сумарно за шестмесечен период, който включва време за качване и за слизване от и до работното място. При тежки метеорологични условия, когато са застрашени живота и здравето на работници и служители се допуска по изключение 24-часова смяна, както и отлагане ползването на междуседмичната почивка.
 - За работниците и служители в НИМХ, извън работещите на смени се предвижда възможността да се установява ненормиран работен ден и др.
 - В преходните и заключителни разпоредби на Закона ще бъде посочено, че трудовите правоотношения на служителите на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. към влизане в сила този закон се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.
- Предвидени са регламенти, че имуществото на НИМХ е държавна собственост, имотите на НИМХ са публична държавна собственост. Предвижда се възможността имотите и части от тях да се отдават под наем при условията и по реда на Закона за държавната собственост.
- Основни акценти във връзка с финансирането са следните:

- Предвидени са ясни регламенти, че НИМХ прилага делегиран бюджет, който дава право на генералния директор: на второстепенен разпоредител с бюджет; да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, като уведомява за това първостепенния разпоредител с бюджет; да се разпорежда със средствата на НИМХ; да определя броя и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ в рамките на общата численост; да определя индивидуалните възнаграждения на персонала в рамките на утвърдените разходи по бюджета на НИМХ за съответната бюджетна година.
- Предвижда се установеното към края на годината превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ да се включва в бюджета му за следващата година. Предвижда се също така генералният директор на НИМХ разпределя определените по бюджета за съответната година приходи, разходи и трансфери по параграфи от Единната бюджетна класификация и след обсъждане с научния съвет, представя бюджета за утвърждаване от министъра на образованието и науката.
- Друг съществен момент е ясното регламентиране, че в делегирания бюджет на НИМХ се включват разходи за сметка на: средства от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката за изпълнение на основните функции на НИМХ и за развитие на материалната база; трансфери от други бюджети за изпълнение на дейности на НИМХ, възложени със закон; приходи от реализация на интелектуални и други продукти, от сключени договори с физически и юридически лица и от помощи и дарения; установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ.

5. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до разходи за заинтересованите страни

По отношение на Вариант 0 - не би следвало да води до разходи за посочените категории заинтересовани страни, в т.ч. и бюджета.

По отношение на Вариант 1 е неприложимо.

По отношение на Вариант 2 - няма да бъде създадена нова административна структура, за чието функциониране да бъдат предвидени допълнителни разходи. Национален институт по метеорология и хидрология, създаден със Закон за

НИМХ, се предвижда да бъде правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.

6. Значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия, водещи до ползи за заинтересованите страни

По отношение на Вариант 0 – вследствие на прилагането му няма да има икономически, социални и екологични ползи за посочените категории заинтересовани страни, в т.ч. и бюджета.

По отношение на Вариант 1 е неприложимо.

По отношение на Вариант 2 – предвиждат се ползи за всички заинтересовани страни предвид целите на интервенцията.

7. Промяната на административната тежест по отношение на заинтересованите страни за всеки от вариантите

Никой от описаните варианти не би следвало да води до промяна на административната тежест за заинтересованите страни.

8. Описание на негативните (разходите) и положителните (ползите) въздействия за всяка от заинтересованите страни за всеки от вариантите

Вариант 0 – В процеса на извършване на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани положителни въздействия при прилагането на Вариант 0.

При прилагането на нулев сценарий запазването на наличната към момента нормативна уредба относно НИМХ създава предпоставки за рискове и отрицателни последици в икономически, социален и екологичен аспект.

Вариант 0 ще има отрицателни въздействия в икономически план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Бидейки юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. НИМХ няма да има възможност да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си. В допълнение фиксираните средства за работна заплата на персонала в НИМХ ще продължат да ограничават

възможностите да се заплаща за работа на учените и специалистите по допълнителни договорни задачи и проекти, което ще демотивира персонала. В тази връзка ще продължи наличието на затруднения относно изпълнението на основните дейности на НИМХ предвид значимостта им да държавата и обществото. Относно имотите, където се извършват метеорологични измервания и собствеността е частна държавна, ще продължи да съществува риск от предявяване на различни претенции. Вследствие на посочените негативни икономически въздействия ще продължат да съществуват пречки пред прецизното и изчерпателно изпълнение на задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България, пред осъществяването на научноизследователската ѝ дейност, на иновациите и на образованието, което предоставя, пред технологичното развитие и пред решаването на кадровите проблеми на НИМХ като институция. Това ще се отрази във връзка с ограничаване възможностите на държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни.

- По отношение на персонала в НИМХ – Ще има негативно отражение в икономически аспект и по отношение на персонала, във връзка с неблагоприятните условия НИМХ да провежда политики за повишаване на социалния статус на работниците и служителите си. В конкретика ще има негативни отражения върху доходите им (липса на възможност за увеличаване на трудовите възнаграждения).
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Съществува риск прилагането на Вариант 0 да се отрази негативно по отношение на изпълнение на задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България и това от своя страна на окаже отрицателно икономическо въздействие на посочената група заинтересовани страни. В тази връзка влошеното качество на информацията, която НИМХ ще предоставя, ще има неблагоприятни икономически ефекти върху дейността им – повреждане на имущество, загуба на публични финансови ресурси и др.
- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. – Вследствие от прилагането на Вариант 0 влошеното качество на информацията, която НИМХ ще предоставя, ще има неблагоприятни икономически ефекти във

връзка с повишени разходи за извършване на бизнес, понижена конкурентоспособност, особено върху малките и средните предприятия, които не разполагат с голям капитал.

- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Прилагането на Вариант 0 ще има негативно икономическо въздействие поради това, че НИМХ ще бъде партньор, функциониращ в нестабилен контекст, който създава пречки относно неговата устойчивост и предвидимост.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства - Прилагането на нулевия вариант ще има негативни отражения във връзка с недостатъчно благоприятните условия за партньорство и за осъществяване съвместни проекти с НИМХ.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 0 във връзка с гореизложените причини ще се отрази негативно по отношение на частните ресурси.

Вариант 0 ще има отрицателни въздействия в социален план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Прилагането на Вариант 0 ще се отрази цялостно върху институционалното развитие на НИМХ и в конкретика – върху социалните му аспекти. В тази връзка ще продължат да бъдат недостатъчно благоприятни условията в НИМХ за екипна работа, за подобряване на микроклимата, за разгръщане на творческия потенциал на кадрите и за развитие на иновационните процеси в научноизследователските и оперативните дейности.
- По отношение на персонала в НИМХ – Вариант 0 ще има отражение в отрицателен аспект и върху всеки работник и служител във връзка с нестабилността на институцията и липсата на перспективи за развитие, което ще доведе до липса на мотивация, до текучество, а оттам и до влошено качество на цялостната дейност.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ

прилагането на Вариант 0 ще има социални отражения във връзка с недостатъчно благоприятните условия за междуинституционално взаимодействие с НИМХ.

- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. – Прилагането на Вариант 0 ще има негативни отражения и в социален план, във връзка с рискове относно намаляване броя на работните места, невъзможност за провеждане на ефективни фирмени социални политики, включително политики по отношение на човешките ресурси, на корпоративната социална отговорност и др.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – прилагането на Вариант 0 ще има негативни социални ефекти поради това, че НИМХ ще бъде партньор, който функционира в условията на нормативна уредба, създаваща проблеми за неговото развитие и авторитет.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи прилагането на нулевия вариант би имало негативни социални отражения във връзка с недостатъчно благоприятните условия за междуинституционално взаимодействие с НИМХ.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 0 ще се отрази негативно във връзка с опазването на тяхното здраве и живота им.

Вариант 0 ще има отрицателни въздействия в екологичен план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция прилагането на Вариант 0 ще окаже негативно влияние във връзка с недостатъчно благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, тъй като НИМХ е стратегическа институция.
- По отношение на персонала в НИМХ – Прилагането на Вариант 0 ще окаже негативно влияние, тъй като няма да има добри екологосъобразни условия на труд.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от

НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - въздействията от прилагането на нулев вариант ще са във връзка с недостатъчно благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, в т. ч. за опазване живота и здравето на човека, опазване на природните ресурси и др.

- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. негативните последици от прилагането на Вариант 0 са свързани с недостатъчно добри условия за екологосъобразно поведение на производителите и търговците, за производството на стоки и предоставянето на услуги, които са по-щадящи околната среда.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София и други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Осъществяването на Вариант 0 ще окаже негативно влияние във връзка с недостатъчно благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност в международен план.
- По отношение на висшите училища и научните организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства, във връзка с прилагането на нулевия вариант не са идентифицирани негативни екологични последствия.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 0 във връзка с гореизложените причини ще се отрази негативно върху тяхното екологосъобразно поведение, върху опазването на тяхното здраве и живота им.

Вариант 1 – Измененията и допълненията в посочените нормативни актове биха оказали негативни въздействия, аналогични при прилагането на Вариант 0, описани по-горе, тъй като се свързани с фрагментарни промени в правната уредба относно НИМХ. Вследствие прилагането на Вариант 1, включително поради възможността за усложняване на регулирането, може да се наблюдава засилване на негативните ефекти. В допълнение, в процеса на извършване на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани трайни и устойчиви положителни въздействия от прилагането на Вариант 1 по отношение на заинтересованите страни във връзка с целите на регулаторната намеса, определени в т. 3.

Вариант 2 – Прилагането на Вариант 2 – приемане на Закон за НИМХ ще има позитивно въздействие върху заинтересованите страни, както следва:

Вариант 2 ще окаже положителни икономически въздействия върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Трайното уреждане на статута на НИМХ ще създаде условия НИМХ да бъде автономна институция. Възможността да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет ще съдейства за утвърждаване на автономността на институцията и ще окаже позитивно въздействие относно институционалното развитие на НИМХ по посока на постигане на устойчивост и стабилитет. За утвърждаване на посочените позитивни въздействия ще съдействат и регламентите относно това, че имотите – собственост на НИМХ са публична държавна собственост, както и относно възможността имотите/част от тях да бъдат отдавани под наем. Това ще прекрати рисковете пред извършването на непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място и в тази връзка ще създаде условия държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни. Посочените позитивни въздействия ще имат положително отражение върху прецизното и изчерпателно изпълнение на задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България. Ще се повиши и качеството на научноизследователската й дейност, на иновациите и на образованието, което предоставя. Ще се подобрят условията за работа и за развитие на кадрите в НИМХ.
- По отношение на персонала в НИМХ – Приемането на Закон за НИМХ ще окаже позитивно въздействие по отношение на персонала (повишаване на заплатите, възможности за прилагане на диференцирано заплащане и др.), тъй като в НИМХ ще се създадат по-благоприятни условия за провеждане на политики за повишаване на социалния статус на работниците и служителите.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползвачи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Постигането на институционален и финансов стабилитет на НИМХ ще окаже положително въздействие относно изпълнението задълженията на НИМХ като Национална метеорологична служба на Република България и във връзка с

качеството на научноизследователската дейност на НИМХ, включително по отношение посочената група заинтересовани страни. Повишеното качество на информацията, която НИМХ предоставя, ще има позитивни икономически ефекти върху дейността им.

- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. – Повишеното качество на информацията, която НИМХ предоставя, ще има позитивни икономически въздействия по отношение на намаляване на разходи за извършване на бизнес, повишена конкурентоспособност и др.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Прилагането на Вариант 2 ще окаже косвено икономическо въздействие в позитивен аспект поради това, че в лицето на НИМХ те ще имат икономически стабилен и предвидим партньор, който предоставя качествена информация.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства, прилагането на Вариант 2 ще има позитивни ефекти в икономически план, тъй като НИМХ ще бъде стабилен, устойчив и предвидим партньор.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 2 ще се отрази позитивно и на частните ресурси.

Вариант 2 ще има позитивни въздействия в социален план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция – Приложението на Вариант 2 ще има позитивно въздействие върху цялостното институционално развитие на НИМХ и в конкретика – в социален план. В тази връзка ще се създадат по-благоприятни условия в НИМХ за екипна работа, за подобряване на микроклимата, за разгръщане на творческия потенциал на кадрите и за развитие на иновационните процеси в научноизследователските и оперативните дейности. Това ще повиши доверието на гражданите в НИМХ и неговия авторитет на национално и на международно равнище.

- По отношение на персонала в НИМХ – Вариант 2 ще има позитивни въздействия и върху всеки работник и служител във връзка със стабилността на институцията и перспективите за развитие пред нея. Това ще повиши мотивацията за работа и професионално развитие сред работещите в НИМХ, което ще създаде благоприятна база за повишаване качеството на цялостната му дейност.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Ще има социални отражения във връзка с това, че благодарение на качествената информация те ще имат по-добри условия да осъществяват дейността си и да се развиват като институции, включително в социален аспект.
- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. Подобрено качество на информацията, която НИМХ предоставя, ще има положителни отражения и в социален план, свързани с възможността за провеждане на ефективни социални политики относно човешките ресурси, относно корпоративната социална отговорност и др.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – Позитивните отражения от прилагането на Вариант 2 ще се изразяват в подобрените условия за сътрудничество с НИМХ предвид неговия повишен авторитет в международен план.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства прилагането на Вариант 2 се очакват положителни въздействия във връзка с това, че НИМХ ще бъде стабилен, устойчив и предвидим партньор, ползващ се с авторитет сред обществото и гражданите.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 2 ще се отрази положително по отношение на отделните граждани във връзка с опазването на тяхното здраве и живота им.

Вариант 2 ще има положителни въздействия в екологичен план върху следните заинтересовани страни:

- По отношение на НИМХ като институция прилагането на Вариант 2 ще окаже позитивно влияние относно създаването на по-благоприятни условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, тъй като НИМХ е стратегическа институция.
- По отношение на персонала в НИМХ – Вариант 2 ще има позитивно влияние в екологичен аспект, тъй като ще създаде благоприятна база за екологосъобразни условия на труд.
- По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ - Въздействията от прилагането на Вариант 2 ще са във връзка с по-благоприятните условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, в т. ч. за опазване живота и здравето на човека, опазване на природните ресурси и др.
- По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. позитивните последици от прилагането на Вариант 2 се отнасят до значително подобряване на условията за екологосъобразно поведение на производителите и търговците, за производството на стоки и предоставянето на услуги, които са по-шадящи околната среда.
- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – прилагането на Вариант 2 ще окаже позитивно влияние относно създаването на по-благоприятни условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност в международен план.
- По отношение на висшите училища и научни организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства, във връзка с прилагането на Вариант 2 не са идентифицирани екологични последици.

- По отношение на отделните граждани – Прилагането на Вариант 2 ще се отрази позитивно по отношение на отделните граждани и в конкретика – върху тяхното екологосъобразно поведение и върху опазването на тяхното здраве и живота им.

В процеса на извършване на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани отрицателни въздействия при прилагането на Вариант 2.

9. Сравнение на вариантите

Във връзка с изложеното в раздели 5-8 може да се направят следните изводи:

Вариант 0 и Вариант 1 категорично се определят като неустойчиви и рискови за постигане на заложените в законодателната реформа цели.

При Вариант 2 са установени единствено ползи от неговото прилагане. С варианта на намеса чрез Закон за НИМХ се цели правна уредба, при която разглежданите обществени отношения са уредени трайно в непротиворечив и лесен за прилагане нормативен акт със собствена логика и последователност при регулирането на материята.

10. Проведени консултации

В процеса на изготвянето на настоящата оценка на въздействието беше извършено проучване на мнението на основни заинтересовани страни чрез въпросник и интервюта. Целта на въпросника е да се извърши проучване на становищата на заинтересованите страни относно приемането на закон за НИМХ. В тази връзка той съдържа 6 отворени въпроса. В последния въпрос респондентите бяха приканени да направят допълнителни предложения или коментари по темата. Въпросите целят да се установят значими аспекти от становищата на респондентите във връзка с: необходимостта от Закон за НИМХ и причините, които го пораждат; целите, които трябва да се поставят; въздействието, което Законът за НИМХ ще окаже в различни аспекти и относно различни групи и др.

В интервюта с представители на заинтересовани страни за проучване на ключови въпроси относно приемането на Закон за НИМХ беше използван списък от 5 въпроса за насочване на интервюто. Бяха задавани и допълнителни въпроси.

По-важни резултати от проучването се отнасят до следното:

- Всички респонденти считат, че е необходим Закон за НИМХ. Причините, които те посочват, са свързани с: трайно уреждане на статута на НИМХ; гарантиране автономност на НИМХ, устойчивост на институцията, стабилност и перспективи

за развитие. Респондентите посочват, че проблемите относно функционирането и развитието на НИМХ са свързани с нестабилния контекст, породен от настоящата правна уредба, че необходимостта от изричен закон за НИМХ изпъква като особено належаща и бездействието в тази връзка би довело до бавно самозакриване и унищожаване на хидрометеорологичната дейност в България.

- Като основни ползи от приемането на Закон за НИМХ се посочват: връщане на интереса към сектора на добре подготвени специалисти; запазване и професионално развитие на работещите в НИМХ висококвалифицирани кадри; реални изгледи за развитие на необходима и полезна за обществото дейност и в тази връзка – реални ползи за държавните и местни институции, за бизнеса и услугите, както и за всички граждани и др.

В допълнение, обществените консултации относно Закона за НИМХ започват от момента на публикуването му за обществено обсъждане за 30 дни. Това ще позволи осъществяването на широка обществена дискусия в експертен и политически аспект.

11. Препоръчителен вариант и обосновка към него въз основа на сравнението на вариантите.

На базата на изложените в раздели 8 и 9 аргументи, препоръчителният вариант е **Вариант 2** – законодателна намеса чрез присманс на Закон за Национален институт по хидрология и метеорология.

Законът за НИМХ ще отстрани съществуващите ограничения на действащото законодателство относно НИМХ.

Със Закона за НИМХ ще се постигне трайно уреждане на неговия статут и цялостната му дейност предвид значимостта им за държавата, обществото и гражданите.

Приемането на Закона за НИМХ е в подкрепа на усилията на българската държава за повишаване качеството на метеорологичното обслужване и на научните изследвания в тази връзка в контекста на политиките за националната сигурност на Република България.

Законът за НИМХ е насочен и към повишаване на авторитета на Република България на международно равнище във връзка с отговорностите ѝ по отношение на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

Следователно Вариант 2 - приемане на Закон за НИМХ съдържа най-голям потенциал за постигане на целите на политиката и в тази връзка категорично се препоръчва.

12. Препоръчителен срок за извършване на последваща оценка на въздействието

Препоръчителният срок за извършване на последваща оценка на въздействието съгласно Закона за нормативните актове е 5 години от действието на Закона за НИМХ.

13. Подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на проекта на нормативния акт

Милена Дамянова

директор на дирекция „Наука“

в Министерството на образованието и науката

Приложение № 2 към чл. 22, ал. 1

Резюме на цялостната предварителна оценка на въздействието	
Наименование на акта: Закон за Национален институт по метеорология и хидрология	Период на извършване на оценката: май – юни 2019 година
Водеща институция: Министерство на образованието и науката	От какво ниво възниква необходимостта от предприемане на действието? Национално
Други организации, участвали в извършването на оценката: Национален институт по метеорология и хидрология.	Информация за контакт: Елена Витанова Държавен експерт в дирекция „Политики за стратегическо развитие“ в Министерството на образованието и науката тел. 02 424 11 16 e-mail: e.vitanova@mon.bg
1. РЕЗЮМЕ И ВАРИАНТИ НА ДЕЙСТВИЕ	
Какъв е проблемът, който трябва да се реши? Защо е необходимо действие от страна на правителството/държавата? <i>Опишете проблема или въпросите, които обосновават действие от страна на държавата.</i> Функционирането на Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) е от огромна значимост за Република България най-общо в две измерения: 1. Като национална научна организация НИМХ осъществява дейности в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, както и научни изследвания, научно-приложна, иновативна и образователна дейност. 2. Националният институт по метеорология и хидрология е националната хидрометеорологична служба на Република България.	

В допълнение НИМХ е уникален с това, че развива мащабна научна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология и същевременно с това прилага резултатите от нея на практика.

НИМХ осигурява денонощно със специализирана информация военната и гражданската авиация, корабоплаването в западната част на Черно море, поддържа различни системи за ранно предупреждение и обслужва почти всички министерства и техни структури с оперативна информация и експертизи, изпълнява редица международни задължения на Република България.

Цялостната дейност на НИМХ, впечатляващи със своите мащаби и значимост е в основата на неговата стратегическа важност за защитата на екологичната сигурност като важен компонент на националната сигурност на Република България. НИМХ е стратегическо звено и ключов фактор за осъществяване на политиките на българската държава в защита на интересите на гражданите и обществото от негативното въздействие на природните процеси и отраженията им върху здравето на населението, върху околната среда и икономиката. В тази връзка НИМХ има задължения от национална значимост по Закона за водите, Закона за защита при бедствия, Закона за чистотата на атмосферния въздух и по други подзаконовни нормативни актове. Ранното и надеждно предупреждение от страна на НИМХ за промените в метеорологичните условия и в качеството на въздуха, както и за измененията на климата и др. позволяват на държавните и на местните органи, вземащи решения, както и на отделните граждани да се подготвят по-добре в тази връзка. В допълнение, чрез дейността си като част от Световната метеорологична организация НИМХ допринася за устойчивото развитие на държавите и за благосъстоянието на хората по света.

Съгласно § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г., считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология от основно звено при Българската академия на науките се преобразува в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. С ПМС № 7 от 14.01.2019 година е приет Правилник за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и

хидрология (Обн. - ДВ, бр. 6 от 18.01.2019 г.) (правилник). Посоченият правилник е нормативен акт, който е издаден за организацията и за вътрешния ред на дейността на НИМХ и с него не се уреждат трайно обществените отношения, свързани с НИМХ. Това създава ограничения и препятствия пред текущото изпълнение на задълженията на НИМХ в полза на държавата, обществото и гражданите и пред перспективите за развитието му в стратегически план във връзка със следното:

- Регламентираният в § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. статут на НИМХ не позволява НИМХ да бъде автономна институция. В правилника не са регламентирани функциите на НИМХ, не са посочени прецизно и изчерпателно дейностите, които НИМХ осъществява в национален и международен план. Във връзка с това съществува необходимост да се утвърди автономността на НИМХ, да се посочат неговите функции и да се опишат изчерпателно и прецизно дейностите му.
- Като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, дейността на НИМХ (съгласно чл. 18 от правилника) се финансира от: държавния бюджет, приходи, проекти и програми, финансирани от Европейския съюз и от други международни организации и от безвъзмездно получени средства. Посоченият механизъм за финансиране и формиране на бюджет не е подходящ предвид важността на цялостната дейност на НИМХ. Това оказва негативни въздействия във връзка с ограничените възможности НИМХ да проявява гъвкавост при разпределението на средствата от бюджета си. В допълнение следва да се посочи, че фиксираните средства за работна заплата на персонала в НИМХ ограничават възможностите да се заплаща за работа на учените и специалистите по допълнителни договорни задачи и проекти, което дсмотивира персонала. Това е проблем във връзка с изпълнението на основните дейности на НИМХ предвид значимостта им за държавата и обществото. В тази връзка е идентифицирана необходимост НИМХ да продължи да бъде със статут на юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката, но да може да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.
- С оглед коректността на данните за климатичните промени е от основно значение да се извършват непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните

параметри на едно и също място. Относно станциите, където се извършват метеорологични измервания, собствеността е предимно частна държавна. Това дава възможност за различни претенции относно посочените имоти (най-често във връзка с реституция). В случай че посочените претенции бъдат удовлетворени, следва преместване на станции, където в продължение на десетилетия се извършват непрекъснати метеорологични измервания. Същевременно съгласно чл. 19, ал. 2 от правилника „Недвижимите имоти, предоставени от държавата на НИМХ, са държавна публична собственост, съответно държавна частна собственост“. Това не гарантира извършване на непрекъснати дългогодишни измервания на метеорологичните параметри на едно и също място и в тази връзка ограничава възможностите на държавата да прави политики, свързани с климатичните промени, основани на коректни данни. На тази база е идентифицирана необходимост собствеността на имотите на НИМХ да е публична държавна.

- В правилника липсват също така ясни и изчерпателни регламенти относно органите за управление, структурата и работното време. За изпълнение на своите задачи НИМХ се нуждае от специалисти, работещи при различни и специфични условия на труд – на денонощен режим, във високопланинските станции, в хидрометеорологичните обсерватории в населените места и др. В правилника не са отразени посочените специфики. В допълнение, поради системно недостатъчно финансиране в последните години (още бидейки към БАН) НИМХ изпитва прогресивен недостиг на кадри, включително на висококвалифицирани специалисти. Липсата на трайно уреждане на статута на НИМХ, гарантиращо устойчивостта и стабилитета му ще съдейства за задълбочаване на посочения проблем.

Гореизложените проблеми са неразрешими в рамките на съществуващото законодателство и с оглед тяхното преодоляване е необходимо статутът на НИМХ, неговите функции и дейности, управление и устройство, структурата на НИМХ и работното време, както и имуществото и финансирането му да се уредят трайно със Закон за НИМХ.

Необходимостта от посочената правна регулация се обуславя от значимостта на дейността на НИМХ като уникална национална институция, обслужваща стратегически дейности и свързаните с тях държавни институции, включително националната сигурност.

В тази връзка съществуващата нормативна уредба поражда проблеми в областта на хидрологията и метрологията у нас като цяло.

С развитието на обществените и стопанските дейности у нас на практика става невъзможно всички хидрометеорологични дейности да са концентрирани в една организация – Националната хидрометеорологична служба в лицето на НИМХ. Първоначално се отделят странични дейности като хронометрията и сеизмологията – в Агенция по метрология и Геофизичен институт (сега Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН). След това се отделят дейностите, свързани с качеството на въздуха и водите и управлението на водите (понастоящем в Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и в негови звена). Отделят се търговски дейности, като въздействие на градови процеси – към Изпълнителна агенция „Борба с градушките“, обслужването на гражданската авиация – към Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“, управлението на язовирите – към Националната електрическа компания ЕАД – (предприятие „Язовири и каскади“) и към „Напоителни системи“ ЕАД. Посочените дейности са регламентирани в закони (Закон за водите, Закон за чистотата на атмосферния въздух) или в устройствени правилници. Така на практика в НИМХ остават само специфичните дейности, свързани с мониторинга на атмосферата и водите в чисто природен аспект, а останалите организации, които имат дейност, свързана с метеорология и хидрология, отговарят за антропогенното въздействие върху атмосферата и водите, както и за използването на ресурсите за търговска дейност.

Тъй като практически е невъзможно да има специален, общ закон за метеорологията и хидрологията поради всеобхватната и разнородна дейност (както като предмет, така и като обществени отношения), специфични дейности в метеорологията и хидрологията се регулират с отделни закони. Основният проблем е, че в голямата си част специфични и търговски дейности в метеорологията и хидрологията, извършвани от различни организации у нас, са регламентирани нормативно на законово или подзаконово ниво, но основополагащата, базисна дейност, извършвана от НИМХ, която „захранва“ и обезпечава с информация всички останали структури в страната, имащи отношение към метрологията и хидрологията, няма подходяща нормативна уредба, която да отговаря на значимостта на НИМХ в национален план.

С оглед гореизложеното посочените в настоящия параграф проблеми касаят не само

НИМХ, но и функционирането и развитието на метеорологията и хидрологията у нас като цяло и не гарантират стабилна правна основа за осъществяване на ефективна политика в тази връзка. Метеорологичната и хидроложката дейност в Република България ще бъде много по-ефективна и полезна за държавата и гражданите, ако обществените отношения във връзка с НИМХ се уредят трайно със Закон за НИМХ.

В допълнение, чрез трайно уреждане на статута на НИМХ със Закон за НИМХ България ще синхронизира практиката си с повечето от държавите в Европа. В резултат на проучване на правната уредба на националните метеорологични служби в 18 европейски държави се установи следното:

- В 14 от посочените държави обществените отношения, свързани с националните метеорологични служби са уредени трайно със специален закон за институциите, които са национална метеорологична служба в съответната страна (Австрия, Босна и Херцеговина, Испания, Нидерландия, Португалия, Румъния, Русия, Словакия, Словения, Сърбия, Финландия, Германия, Хърватия, Швейцария).
- Статутът и дейността на националните метеорологични служби са регламентирани в актове на правителството в 3 държави (Франция, Унгария и Латвия).
- В една от държавите (Норвегия) с кралски указ е създаден метеорологичен институт¹.

Във връзка с гореизложеното приемането на Закон за НИМХ е законодателно действие в контекста на усилията на Република България за подобряване на екологичната обстановка в държавата и за повишаване на качеството на метеорологичното и хидрологичното обслужване и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

Какви са целите на предлаганото решение?

Стратегическите цели на Закона за НИМХ се свързват със създаване на по-благоприятни

¹ Данните са предоставени от НИМХ

условия за:

1. Стабилност, устойчивост и стратегическо развитие на НИМХ като институция
2. Повишаване на сигурността и безопасността на гражданите, институциите и бизнеса
3. Повишаване на международния авторитет на Република България във връзка с отговорностите ѝ по отношение на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.

С оглед постигане на стратегическите цели на Закона за НИМХ са поставени следните оперативни цели:

1. Трайна правна регулация на статута на НИМХ като:

- национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, която осъществява оперативни дейности в посочените области и е Националната хидрометеорологична служба на Република България
- юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, който съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.

Приоритетна цел на закона за НИМХ е да се гарантира стабилността, устойчивостта и автономността на НИМХ. В допълнение ясният статут на НИМХ и ясното законово регламентиране на функциите на НИМХ и на националните и международните дейности, чрез които да ги осъществява ще създадат условия за непрекъсваемост на дейността на НИМХ и за запазване на целостта му като Национална хидрометеорологична служба на Р България и като водеща научна организация в областта на метеорологията, агрометеорологията и хидрологията.

2. Трайно обезпечаване на необходимото финансиране на разнородната дейност на НИМХ в полза на обществото и държавата. Ясният, регламентиран в закон имуществен и финансов статут на НИМХ също е гаранция за автономност на НИМХ. Така ще се осигури както преодоляването на застоя в техническо отношение, така и развитието и възпроизводството на мрежите за мониторинг, на специализирани системи за ранно предупреждение за риск в случаи на природни бедствия от хидрометеорологичен произход и др. Трайното обезпечаване на ясни механизми на финансиране е предпоставка

също така и за съхраняване и развитие и на кадровия и научен потенциал на НИМХ.

3. Създаване на условия за по-ефективни политики на НИМХ относно човешките ресурси във връзка с ясни законови регламенти за организацията на труда, работното време, заплащането, съобразени със спецификата на работния процес в НИМХ. Ще се създаде благоприятна база както за конкурентно възнаграждение и привличане на учени и специалисти, така и за допълнителна квалификация на служителите с цел поддържане високо ниво на професионални компетентности.

4. Повишаване качеството на хидрометеорологичното обслужване на държавата и на научните изследвания в областите метеорология, хидрология и агрометеорология. Постигането на посочената цел се гарантира както от ясните и прецизни законови регламенти относно горепосочените цели, така и от регламентите относно устройството и управлението на НИМХ.

Предвид мащабната разгърната дейност на НИМХ е налице широк кръг заинтересовани страни, върху които новата регулация ще окаже положително влияние в социален, икономически и екологичен аспект:

1. Националният институт по метеорология и хидрология като институция
2. Персоналът в структурните звена на Националния институт по метеорология и хидрология - 724 щатни бройки
3. Администрации, извършващи дейност, свързана с наблюдение и защита на околната среда:
 - Министерството на околната среда и водите и в конкретика - неговите звена с функции по опазване на околната среда (дирекция „Опазване чистотата на въздуха и предотвратяване на замърсяването“, Изпълнителна агенция по околна среда, Регионални инспекции по околната среда и водите). За изпълнение на своите дейности те се нуждаят от специализирана прогноза относно потенциала за замърсяване на атмосферата и от информация за резултати от работата на Системи за ранно предупреждение, които получават от НИМХ.
 - Министерството на околната среда и водите и в конкретика - неговите звена с функции по управлението на водите (дирекция „Управление на водите“, Басейнови дирекции); предприятието „Язовири и каскади“ към Националната

електрическа компания, което осъществява техническа експлоатация и поддържане на язовири и хидроенергийни обекти и „Напоителни системи“ ЕАД (с предмет на дейност управление на дейностите при стопанисване, експлоатация и поддържане на хидромелиоративния фонд и др). За осъществяване на своите дейности те се нуждаят от информация за текущото състояние на водните запаси, от прогноза за изменението им и определяне на водния баланс на страната, които получават от НИМХ.

- Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ (второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на земеделието, храните и горите), която отговаря за защита на селскостопанската продукция от градушки (практическа дейност по активни въздействия върху атмосферата). За изпълнение на дейността си посочената агенция се нуждае от данни за вертикалния профил на метеорологичните елементи (аерологичен сондаж) и резултати от числената прогноза на времето с локален метеорологичен модел, които им се предоставят от НИМХ. От своя страна Изпълнителна агенция „Борба с градушките“ предоставя на НИМХ радиолокационна метеорологична информация от специализираните си радари.
- Структури на Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, кризисни щабове към областните управители и кметовете на общини. За осъществяване на превантивни действия защита на населението от бедствия от хидрометеорологичен характер те получават текуща информация и специализирани прогнози от НИМХ.
- Почти всички министерства, държавни и изпълнителни агенции, органи на съдебната власт, за които НИМХ, при поискване от тяхна страна, подготвя и предоставя експертизи в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията и др.

4. Националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност

5. Висши училища и други научни институции, с които НИМХ си взаимодейства

6. Бизнес (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др.

Всички български граждани и всички юридически лица в Република България пряко или косвено са заинтересовани от функционирането и развитието на една съвременна, технически оборудвана и кадрово осигурена национална хидрометеорологична служба, предоставяща качествена научнообоснована информация.

Посочете какво цели да постигне новото предложение или предлаганата нова уредба. Какъв ефект би имала тя и спрямо кого?

Какви варианти за решаване на проблема са били изследвани, включително алтернативи на въвеждането на нова правна уредба? Посочете изследваните варианти, включително алтернативи на предприемането на нормативна промяна. Опишете накратко потенциалните рискове, свързани с вариантите, каква е вероятността те да настъпят и техния ефект, ако настъпят. Обосновете препоръчания вариант на действие. Повече информация добавете в резюмето на препоръчания вариант с данни.

1. Вариант 0 - Без действие (непредприемане на регулаторни действия). Ако се приложи вариантът „Без действие“, ще продължи да липсва трайно уреждане на обществените отношения, свързани с НИМХ.

Нулевият вариант не може да бъде предпочетен, тъй като проблемите, които трябва да се разрешат с приемането на Закон за НИМХ, се отнасят до липсата на въведени мерки по регулиране. Прилагането на Вариант 0 няма да окаже позитивен ефект върху нито една от заинтересованите страни. Поради гореизложеното Вариант 0 не е препоръчителен.

Вариант 1 - промени в съществуващата правна уредба. Този вариант включва изменения и допълнения в Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г. и в Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, приет с ПМС № 7 от 14.01.2019 г. (обн. ДВ, бр. 6 от 2019 г.) с цел преодоляване на идентифицираните проблеми. Не са налице данни, които да показват, че проблемите могат да се разрешат с изменения и допълнения в посочените нормативни актове. Възможно е усложняване на регулирането. Идентифицирана е необходимост от регулаторна намеса с цел трайно уреждане на статута на НИМХ и цялостната му дейност предвид значимостта им за държавата, обществото и гражданите. В тази връзка Вариант 1 не е препоръчителен.

Вариант 2 - Законодателна намеса чрез приемане на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология (Закон).

Законът ще съдържа следните основни положения:

- Създаване на Национален институт по метеорология и хидрология и ясни регламенти относно статута на НИМХ като национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, която осъществява оперативни дейности в посочените области и е Националната хидрометеорологична служба на Република България. Предвижда се НИМХ да продължи да е със статут на юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката, но да може да съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет. НИМХ ще осъществява своята дейност въз основа на Правилник за устройството и дейността, приет от Общото събрание на НИМХ. В допълнение в Преходните и заключителни разпоредби е предвидено да се посочи, че НИМХ е правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.
- Посочване на функциите на НИМХ и изчерпателно и прецизно регламентиране на дейностите за тяхното осъществяване в два аспекта: национален и международен.
- Регламентиране на органите за управление – общо събрание, научен съвет и генерален директор, както и техните задължения.
- Предвижда се общата численост на персонала на НИМХ да се определя в правилника за устройството и дейността, а броят и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ да се определят от генералния директор в рамките на общата численост.
- Регламенти относно работното време, свързани със спецификата на дейността на работниците и служителите в НИМХ. В допълнение в преходните и заключителни разпоредби на Закона ще бъде посочено, че трудовите правоотношения на служителите на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на

Република България за 2019 г. към влизане в сила този закон се уреждат съгласно чл. 123 от Кодекса на труда.

- Предвидени са регламенти, че имуществото на НИМХ е държавна собственост, имотите на НИМХ са публична държавна собственост. Предвижда се възможността имотите и части от тях да се отдават под наем.
- Основни акценти във връзка с финансирането са следните:
 - Предвидени са ясни регламенти, че НИМХ прилага делегиран бюджет, който дава право на генералния директор: на второстепенен разпоредител с бюджет; да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, като уведомява за това първостепенния разпоредител с бюджет; да се разпорежда със средствата на НИМХ; да определя броя и числеността на персонала на общите и на специализираните структурни звена в НИМХ в рамките на общата численост; да определя индивидуалните възнаграждения на персонала в рамките на утвърдените разходи по бюджета на НИМХ за съответната бюджетна година.
 - Предвижда се установеното към края на годината превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ да се включва в бюджета му за следващата година. Предвижда се също така генералният директор на НИМХ разпределя определените по бюджета за съответната година приходи, разходи и трансфери по параграфи от Единната бюджетна класификация и след обсъждане с научния съвет, представя бюджета за утвърждаване от министъра на образованието и науката.
 - друг съществен момент е ясното регламентиране, че в делегирания бюджет на НИМХ се включват разходи за сметка на: средства от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката за изпълнение на основните функции на НИМХ и за развитие на материалната база; трансфери от други бюджети за изпълнение на дейности на НИМХ, възложени със закон; приходи от реализация на интелектуални и други продукти, от сключени договори с физически и юридически лица и от помощи и дарения; установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на НИМХ.

Препоръчваме Вариант 2, тъй като с него ще се постигнат описаните по-горе цели и желани ефекти.

2. РЕЗЮМЕ НА ПРЕПОРЪЧАНИЯ ВАРИАНТ С ДОКАЗАТЕЛСТВА И ДАННИ

Вариант на действие	Общи годишни разходи	Общи годишни ползи
Вариант 0	Не е свързан с допълнителни разходи за бюджета	
Вариант 1	Не е свързан с допълнителни разходи за бюджета	
Вариант 2	Не е свързан с допълнителни разходи за бюджета	

Описание и обхват на основните разходи

По отношение на Вариант 2 - няма да бъде създадена нова административна структура, за чието функциониране да бъдат предвидени допълнителни разходи. Националният институт по метеорология и хидрология, създаден със Закон за НИМХ, се предвижда да бъде правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.

Опишете накратко най-важните парични и непарични изрази на разходите. Опишете разходите за всички основни групи.

Предложението надхвърля ли минималните изисквания на Европейския съюз?	Не е приложимо
Има ли промяна в административната тежест? Създават ли се нови регулаторни режими и регистри? Засягат ли се съществуващи регулаторни режими и регистри?	Няма промяна в административната тежест. С прилагането на Вариант 2 се създава Национален институт по хидрология и метеорология, който е правопреемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология съгласно § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 година. Не се създават нови регулаторни режими и регистри. Не се засягат съществуващи регулаторни режими и регистри.

Какво е разпределението на годишните разходи според категорията на предприятията?	Микро- (в лв.) Не е приложимо към проекта	Малки (в лв.) Не е приложимо към проекта	Средни (в лв.) Не е приложимо към проекта
Има ли предприятия, които са освободени от спазване на новите правила, въведени с предложението?	Моля посочете Няма предприятия, които са освободени от спазване на новите правила, въведени с предложението.		
Описание и обхват на основните ползи			
Относно прилагането на Вариант 0 и на Вариант 1 не са идентифицирани ползи за нито една от горепосочените заинтересовани страни.			
По отношение на прилагането на Вариант 0 са идентифицирани негативни въздействия в икономически, социален и екологичен аспект във връзка с това, че съществуващата правна уредба ще продължи да създава пречки пред функционирането на НИМХ и осъществяването на дейностите му в научноизследователски план и като Национална метеорологична служба на Република България. Ще има негативни последици и по отношение на персонала в НИМХ – липса на достатъчно благоприятни условия за повишаване на доходите, за квалификация и професионално развитие, текучество на кадри и др. Съществува риск от влошаване качеството на информацията, която НИМХ предоставя и в тази връзка ще има неблагоприятни икономически, социални и екологични ефекти върху дейността на институциите, бизнеса, услугите и др. Негативни отражения ще има и върху висшите училища и научните организации с които НИМХ си сътрудничи, както и относно и международните организации, в които НИМХ членува, включително във връзка с невъзможността да повиши своя авторитет в национален и международен план. В крайна сметка Вариант 0 ще има отрицателни въздействия върху всички български граждани във връзка с опазването на живота и здравето им и частните			

ресурси.

Във връзка с прилагането на Вариант 2 са идентифицирани очаквани положителни въздействия в икономически, социален и екологичен план, както следва:

- .. По отношение на НИМХ като институция и на персонала – Постигане на устойчивост и стабилитет, повишено доверие на гражданите в НИМХ и неговия авторитет на национално и на международно равнище. Създаване на по-благоприятни условия за прилагане на политики за опазване на екологичната сигурност, доколкото НИМХ е стратегическа институция в тази връзка. Ще се повиши и качеството на научноизследователската ѝ дейност, на иновациите и на образованието, което предоставя. Ще се подобрят условията за работа и за развитие на кадрите в НИМХ.
- .. По отношение на държавните и общински институции, областните управи и местните власти като ползващи специализирана информация, предоставяна от НИМХ и различни системи за ранно предупреждение, поддържани от НИМХ. Повишеното качество на информацията, която НИМХ предоставя, ще има позитивни икономически, социални и екологични ефекти върху дейността им. Положително отражение ще има и във връзка със създаването на по-добри условия посочените институции да осъществяват дейността си и да се развиват.
- .. По отношение на бизнеса (строителен, транспортен, земеделски производители, застрахователни компании и др.), медии, неправителствени организации и др. – Очакват се позитивни икономически въздействия (намаляване на разходи за извършване на бизнес, повишена конкурентоспособност и др.), положителни социални въздействия (провеждане на ефективни фирмени социални политики относно човешките ресурси, относно корпоративната социална отговорност и др.), както и положителни екологични въздействия (значително подобряване на условията за екологосъобразно поведение на производителите и търговците – за производството на стоки и предоставянето на услуги, които са по-щадящи околната среда).

- По отношение на националните метеорологични служби на съседни държави, за които НИМХ предава информация от регионалния телекомуникационен център на Световната метеорологична организация в София други международни организации, с които НИМХ осъществява съвместна дейност – в лицето на НИМХ те ще имат икономически стабилен и предвидим партньор, който предоставя качествена информация. Ще се подобрят условията за сътрудничество с НИМХ предвид неговия повишен авторитет в международен план. Позитивно влияние ще има Вариант 2 и относно създаването на по-благоприятни условия за прилагане на политики за опазване на околната среда в международен план.
- По отношение на висшите училища и научните организации, с които НИМХ си сътрудничи и взаимодейства - в лицето на НИМХ те ще имат стабилен, устойчив и предвидим партньор.
- По отношение на отделните граждани - Прилагането на Вариант 2 ще се отрази позитивно върху тяхното екологосъобразно поведение, върху опазването на тяхното здраве и живота им, както и по отношение на частните ресурси.

В процеса на извършване на настоящата оценка на въздействието не са идентифицирани отрицателни въздействия при прилагането на Вариант 2.

Опишете накратко най-важните парични и непарични изрази на ползите.

Опишете ползите за всички основни групи.

Ключови рискове

Предложението не съдържа потенциални ключови рискове, които биха се проявили при реализирането му.

Има ли рискове от реализиране на предложението? Може ли да бъде изразен количествено, колко и какви юридически и физически лица ще бъдат засегнати и как?

3. ПРОВЕДЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

Консултации

В процеса на изготвянето на настоящата оценка на въздействието през м. юни 2019 г. беше извършено проучване на мнението на основни заинтересовани страни чрез въпросник и интервюта. Целта на въпросника е да се извърши проучване на становищата

на заинтересованите страни относно приемането на закон за НИМХ. В тази връзка той съдържа 6 отворени въпроса. В последния въпрос респондентите бяха приканени да направят допълнителни предложения или коментари по темата. Въпросите целят да се установят значими аспекти от становищата на респондентите във връзка с: необходимостта от Закон за НИМХ и причините, които го пораждат; целите, които трябва да се поставят; въздействието, което Законът за НИМХ ще окаже в различни аспекти и относно различни групи и др.

В интервюта с представители на заинтересовани страни за проучване на ключови въпроси относно приемането на Закон за НИМХ беше използван списък от 5 въпроса за насочване на интервюто. Бяха задавани и допълнителни въпроси.

По-важни резултати от проучването се отнасят до следното:

- Всички респонденти считат, че е необходим Закон за НИМХ. Причините, които те посочват, са свързани с: трайно уреждане на статута на НИМХ; гарантиране автономност на НИМХ, устойчивост на институцията, стабилност и перспективи за развитие. Респондентите посочват, че проблемите относно функционирането и развитието на НИМХ са свързани с нестабилния контекст, породен от настоящата правна уредба, че необходимостта от изричен закон за НИМХ изпъква като особено належаща и бездействието в тази връзка би довело до бавно самозакриване и унищожаване на хидрометеорологичната дейност в България.
- Като основни ползи от приемането на Закон за НИМХ се посочват: връщане на интереса към сектора на добре подготвени специалисти; запазване и професионално развитие на работещите в НИМХ висококвалифицирани кадри; реални изгледи за развитие на необходима и полезна за обществото дейност и в тази връзка – реални ползи за държавните и местни институции, за бизнеса и услугите, както и за всички граждани и др.

В допълнение ще бъдат спазени и разпоредбите на чл. 26 от Закона за нормативните актове и в тази връзка ще бъдат проведени консултации с граждани

и юридически лица, чрез публикуване на сайта на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации.

Посочете основните заинтересовани страни извън държавната администрация, с които са проведени консултации. Направете кратък анализ на броя и характера на отговорите, получени от консултацията.

4. ПРИВЕЖДАНЕ В ДЕЙСТВИЕ ДЪЛЖЕЛНОСТИ

От коя дата предложението ще започне да действа?

Законът влиза в сила три дни след обнародването му в държавен вестник

Коя институция/организация ще отговаря за осъществяване на предложението и за контрола?

Министерството на образованието и науката ще отговаря за осъществяването на предложението и за контрола.

Националният институт по метеорология и хидрология ще отговаря за осъществяването на предложението.

Предложението не предвижда извършване на разходи от дадена институция или организация.

Опишете отговорната институция за осъществяването на предложението. Предложението предвижда ли разходи за дадена институция или организация?

Подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на проекта на нормативния акт:

Милена Дамянова

Директор на дирекция „Наука“
в Министерството на образованието и науката

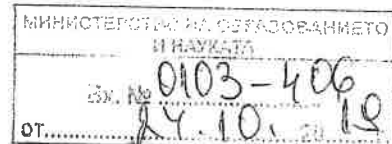
Дата: 06.12.2019 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

№ 04.12-70.....

.....24.10..... 2019 г.

ДО
Г-ЖА АЛБЕНА МИХАЙЛОВА
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

На Ваш Изх. № 0103-406/17.10.2019 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИХАЙЛОВА,

Приложено Ви изпращам становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ относно съгласуването на цялостна предварителна оценка на въздействието на проект на Закон за Национален институт по метеорология и хидрология.

Съгласуването се извършва на основание чл. 30в от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Приложение: становище на дирекция „Модернизация на администрацията“

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

/ВЕСЕЛИН ДАКОВ/

Становище на администрацията на Министерския съвет

Съгласуването се извършва на основание чл. 21, ал. 5 от Закона за нормативните актове

Проект на акт: Закон за Национален институт по метеорология и хидрология	Вид оценка:	Цялостна
	Становище по ред:	Допълнително съгласуване
	Дата:	23.10.2019
	В отговор на №:	0103-406/17.10.2019 г.
	Институция:	Министерство на образованието и науката
Диспозитив:	Съгласува без препоръки	
Основание:	Чл. 30в, ал.3, т. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация	

* Съгласно чл. 23 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието изводите и относимата информация от извършената цялостна предварителна оценка на въздействието се включват във финансовата обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

*** На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо това становище да бъде публикувано заедно с оценката на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ

„МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“

/КРАСИМИР БОЖАНОВ/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-06-92/19/

(моля цитирайте при отговор)

ДО
Г-ЖА АЛБЕНА МИХАЙЛОВА
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

На Ваш № 9102-79/01.11.2019 г.

Относно: Справка за съответствието на проект на Закон за Националния институт за метеорология и хидрология с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИХАЙЛОВА,

Приложено изпращам Справка за съответствие на проекта на Закон за Националния институт за метеорология и хидрология с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и с практиката на Европейския съд по правата на човека съгласно чл. 28, ал. 3 от ЗНА.

Приложение: съгласно текста.

18.11.2019 г.

X

Проф. Николай Проданов
Заменстник-министър на правосъдието
Signed by: Nikolay Stanev Prodanov

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-06-92/19/
/моля цитирайте при отговор/

СПРАВКА

ОТНОСНО:

Съответствието на проекта на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа („Конвенцията“) и с практиката на Европейския съд по правата на човека („ЕСПЧ“) съгласно чл. 28, ал. 3 от ЗНА

В отговор на писмо с рег. № 9102-79/01.11.2019 г. на Министерство на образованието и науката относно проект на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ изразява становище, че предложеният законопроект не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на Конвенцията и практиката на ЕСПЧ.

18.11.2019 г.

X

Проф. Николай Проданов
Заменник-министър на правосъдието
Signed by: Nikolay Stanev Prodanov

СПРАВКА

ЗА ОТГЛЯЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА
НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложенията/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Александър Василев (предложение публикувано на Портала за обществени консултации)	Бих искал да предложа промени/допълнения в проектозакона засягащи чл.7. (2) Според мен НИМХ трябва да предоставя безвъзмездно всички текущи, прогнозни и исторически метеорологични и хидрологични измервания от мониторинговата си мрежа с отворен достъп за граждани на република България. Тази мрежа е изградена с финансиране от държавния бюджет, т.е. от данъците на гражданите, следователно ние (като граждани на република България) вече сме платили зеднъж за тези данни (и продължаваме да плащаме). Не виждам причина да ни бъдат налагани повторни такси от страна на НИМХ за достъп до тях. Характерът на тези данни не е по-различен от този на данните предоставени от НСИ и ИНФОСТАТ, в този смисъл би било чудесно ако статистическите данни от НИМХ бъдат предоставяни по същия начин.	Принципно се приема	Чл. 6 и чл. 7 са редактирани. От друга страна с разпоредбата на чл. 7, ал. 3 от законопроекта се гарантира, че информацията ще е общодостъпна за всички лица, чрез установеното за НИМХ задължение за ежедневно публикуване на интернет страницата си на прогнози, текуща информация от метеорологични и хидрологични измервания от мониторинговата мрежа, както и други данни от специализирани измервания. Следва да се прави разлика между данни и услуги, научни продукти и извършване на експертизи.
2.	Ростислав Кандиларов, гл. асистент, метеоролог, Русенски Университет "Ангел Кънчев" (предложение публикувано на Портала	В представения законопроект в чл. 6 са вменени задължения към всички други бюджетни институции, без в чл. 7 да има аналогична клауза, която да позволява на тези институции да имат достъп до събирани от НИМХ данни. Така, данни получени или събирани финансирани изцяло с публични средства всъщност се оказват платени за всички непървични разпоредители на държавния бюджет - например университетите, природни и национални паркове и др.	Принципно се приема	Съгласно мотивите към предложение № 1.

за обществени консултации)	В съвременната епоха на електронни комуникации и знание, ограничаване на достъпа до архивни данни и данни в реално време ограничава изключително много развойната и научноизследователската дейност. Абсурдна е ситуацията, в която например достъп до данни за територията на България за анализи и числени симулации на морето и климата да се получава от научните екипи през чужди партньорски организации вместо от националния им разпоредител. Предлагам в чл. 7. да бъде вменено задължението на НИМХ да предоставя безвъзмездно исторически сурови/необработени данни за параметрите на околната среда, които института събира.	
3. Българска академия на науките (становище постъпило чрез деловодната система, вх. № 0901-204/25.11.2019 г. и публикувано на Портала за обществени консултации)	Считаме, че в така предложения законопроект за допуснати редица неизяснени и нерешени въпроси, а в изготвената предварителна оценка на въздействието не са взети предвид засягането на права и законни интереси на Българската академия на науките, част от която бе отделилият се НИМХ, както и други институти от системата на БАН, с които НИМХ осъществява съвместни научни и изследователски дейности. Редица текстове от проекта са в противоречие с други нормативни актове и не се държи сметка на съотношението и юридическото засягане на различни по вид и степен нормативни актове. Декларативното законово постулиране в чл. 2, ал. 1 и 2, според което „НИМХ е национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология“ която организация е структурно определена към орган на изпълнителната власт е прецедент. Видно от разпоредбата на чл. 5 НИМХ не осъществява функции по управление на държавна политика в областта на образованието и науката и затова не може да бъде причислена към министъра на образованието и науката като орган на изпълнителната власт, осъществяващ държавната политика в тази област. Същевременно от справка в Регистъра за академични длъжности и научни степени на НАЦИД е видно, че в момента само двама учени от НИМХ при МОН покриват минималните изисквания по действащия Закон за развитие на академичния състав в Република България, а запазването на академичните длъжности на останалите служители в НИМХ при МОН, влиза в сериозно противоречие и по същество компрометира Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ). Това води до фактическата констатация, че НИМХ не е научна организация и не би могла да изпълнява голяма част от дейностите, описани в чл. 5 в предлагания законопроект за НИМХ. Проблематични са още акредитацията за обучение по докторски програми, достъпът до участие в международни научни програми и кандидатстването по специфични научни проекти, финансирани от национални, европейски и международни източници.	Не се приема С проекта на Закон за НИМХ се предвижда създаването на НИМХ като национална автономна научна организация осъществяваща оперативни дейности в областта на метеорология, хидрология и агрометеорология, със статут на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката, който съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет. Създаването на организация с подобен статут не е прецедент и могат да се посочат редица други такива, като основен пример е Селскостопанската академия. Същата е създадена със Закона за Селскостопанската академия като

Чл. 6 и чл. 7 от предлагания закон превръщат НИМХ при МОН в монополист на достъпа до метеорологични и хидрометеорологични данни. Натрупаните данни и архива на НИМХ-БАН са резултат от дългогодишна дейност не само на този институт, но и на други звена от БАН и по същество, актът на монополизиране на достъпа до тях представлява присвояване на интелектуален продукт. Според Закона за авторското право и сродните му права (чл. 14),³³ Ако не е уговорено друго, авторското право върху компютърни програми и бази данни, създадени в рамките на трудово правоотношение, принадлежи на работодателя. Работодателят на всички лица, свързани с базите от метеорологични, хидрологични и агрометеорологични данни от 1962 до 2018 г. включително, е БАН. А според чл. 28а, „Авторското право върху компютърна програма или база данни, възникнало за работодателя съгласно чл. 14, продължава 70 години след разгласяването.“

Закона следва да направи ясно разграничение между предоставянето на достъп до данните, чието събиране се финансира с **публични средства**, или които (на основание на чл. 6) се *„предоставят безвъзмездно и в пълен обем“* на НИМХ при МОН от *„всички държавни органи, публични организации и търговски дружества с държавно участие в капитала“*, от една страна, и, от друга — **възмездното предоставяне от НИМХ** на услуги, научни продукти, експертизи и обучения, визиращи в чл. 7. Монополът върху достъпа до метеорологични и хидрометеорологични данни би създал пречки за провеждане на научни изследвания и други дейности, базирани на тези данни, от други институции, стопански и неправителствени организации. Това би имало негативни икономически последици и би затруднило редица дейности, пряко или косвено свързани с националната сигурност.

Във връзка с горното предлагаме в чл. 7 от Глава втора „Основни функции и дейности на НИМХ“ да се добави следната алинея:

(5) НИМХ е длъжен безвъзмездно да предоставя на други научни организации по чл. 47, ал. 1 на ЗВО и акредитирани висши училища по чл. 85, ал. 1, т. 7 на ЗВО метеорологични, хидрологични и агрометеорологични данни от своя архив за нуждите на национални научни програми, проекти на Фонд „Научни изследвания“, проекти на ЕС и НАТО.

Допълнително, България е член на Международната метеорологична организация (WMO — World Meteorological Organization). Съгласно Резолюция № 40 на WMO, членовете на организацията са длъжни да предоставят за научни и образователни цели свободен и неограничен достъп до всички данни и продукти, обменяни в рамките на WMO, които според същата Резолюция включват 6-часовите данни от регионалните базови синоптични мрежи, всички налични наблюдения от морски наблюдателни станции, от самолети, от

национална автономна бюджетна организация към министъра на земеделието, храните и горите за научни изследвания, за научно-приложна, иновативна и образователна дейност в областта на земеделието и храните.

От друга страна според § 1, т. 1 от Допълнителните

разпоредби на Закона за насърчаване на научните изследвания "Научна организация" е

юридическо лице, което извършва научни изследвания в съответствие с действащото

законодателство. Видно от Регистъра за научната дейност в Република България НИМХ е регистриран под номер 134 като научна организация с академичен състав от 76 души.

Поради изложеното по-горе и предвид необходимостта от трайно уреждане на обществените отношения, свързани с научноизследователската дейност на НИМХ, както и дейността му

сониране на високата атмосфера, от всички станции, определени като представителни за климата и т.н.

България е член на Международната метеорологична организация и е длъжна да изпълнява Резолюция 40, както и другите резолюции на WMO. В продължение на години НИМХ-БАН, в нарушение на поетите от страната ангажменти за свободно предоставяне на данни за научни и образователни цели, предоставя въпросните данни срещу заплащане, при това в модифициран (манипулиран) вид, който не дава възможност за научни изследвания с използването на тези данни. С предложени Закон за НИМХ (чл.7 ал.2) се узаконява факта, че страната ни не изпълнява решения на международна организация, по която е страна.

Без решение са останали въпросите, които касаят разделянето на имуществото и обособяването на **частта от него**, която ще премине в собственост на НИМХ към МОН, както и въпросите за всички други права и задължения, породени от участия на НИМХ с институти на Академията по съвместни проекти и изследователски програми.

Видно от предвиденото в § 1, т. 2 от ПЗР на ПЗНИМХ „*имуществото, архивът, както и всички права и задължения, включително членствените правоотношения в национални, европейски и международни организации по метеорология и хидрология, и правото да обучава докторанти по акредитирани докторски програми на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗДБ на РБ за 2019 г. преминават към НИМХ по чл. 1 от закона*“. Текстът буквално възпроизвежда § 3 (1) от ПЗР на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. (ЗДБ). В § 5 от ПЗР на ЗДБ за 2019 г. бе предвидено в срок до 1 месец от влизането в сила на закона МС по предложение на министъра на образованието и науката да приеме правилник за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология. Видно от Правилника за устройството и дейността на Националния институт по метеорология и хидрология, приет с Постановление на МС № 7 от 14.01.2019 г. (обн. ДВ. бр. 6/18.01.2019 г.) липсва уредба на правоприемството между прекратения НИМХ при БАН и нововъзникналия НИМХ при МОН (в това число и в раздел V „Финансиране и имущество“) Липсата на уредено правоприемство прави безпредметно и лишено от юридическо основание и издържаност предвиденото преминаване на имущества, права, задължения и членствени правоотношения от НИМХ по § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗДБ на РБ за 2019 г. към НИМХ по чл. 1 от проекта на Закона за НИМХ. Уреждането на въпроса с правоприемството цели да се уточни и регламентира каква **част** от активите, пасивите, имуществото, ползването и достъпа до информационната база данни

като националната хидрометеорологична служба на Република България предопределя регламентирането му със специален закон. Твърди се, че с разпоредбите на чл. 6 и 7 от законопроекта НИМХ се превръща в монополист на достъпа до метеорологични и хидрометеорологични данни, което е неприемливо. С разпоредбата на чл. 6 от законопроекта се установява задължение за безвъзмездно предоставяне на метеорологична наземна и радиолокационна информация, с която разполагат държавните органи, публичните организации и търговските дружества с държавно участие в капитала. Целта на тази норма е единствено да осигури безвъзмездното предоставяне на наличната информация от горепосочените органи и юридически лица, която ще обезпечи изпълнението на общественото значимите функции, възложени на НИМХ. В закона не е

и архива, членствените правоотношения и съвместно участие в научни и изследователски програми на бившия НИМХ при БАН преминават към новата административна структура по чл. 60 от Закона за администрацията (ЗА), а именно НИМХ при МОН. Поради гореизложеното НИМХ при МОН не е **универсален правоприемник** на всички права и задължения на НИМХ. Предвиждането в § 1, т. 2 от ПЗР на проектозакона създава опасност в бъдеще да се породят отново споровете за наличие или липса на правоприемство и обема в който то е настъпило, което би било неблагоприятно за правната сфера на БАН. Разпоредбата създава предпоставки за противоправно засягане на интелектуална и материална собственост и на практика се постига недопустим и противоправен резултат.

Тезата в проектозакона, че НИМХ при МОН е единственият правоприемник на закрития Национален институт по метеорология и хидрология към БАН не отговаря на истината. НИМХ при МОН беше създаден, с едно *ad hoc* и палиативно решение на МОН, чрез включването му в § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. На 03.12.2018 г. ОС на БАН със свое решение, в пълно съответствие с възложените му функции от Закона за БАН и Устава на БАН, създаде Институт за изследване на климата, атмосферата и водите (ИИКАВ—БАН) като правоприемник на НИМХ-БАН. Би следвало всички права и задължения — имуществени, права по интелектуална собственост, членство в различни организации на двете институции, да бъдат уредени чрез споразумение.

Освен това видно от разпоредбата на чл. 2, ал. 3 статутът на НИМХ е уреден като юридическо лице, второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката, т.е. новосформираната административна структура преминава на пряко подчинение на орган на изпълнителната власт. Извън въпроса за това доколко е удачно и допустимо научна организация със специфични цели и задачи (чл. 4 и следв. от проектозакона) да преминава към държавен орган, без да има функции по осъществяване на изпълнителната власт, остава по-проблематичния въпрос за това как имущество, права, задължения и членствени правоотношения, принадлежащи на една независима и автономна организация извън държавния апарат, каквато е Българска академия на науките (чл. 1, ал. 1, във връзка с чл. 10, ал. 1 от Закона за БАН) преминават в патримониума на изпълнителната власт.

Същевременно в чл. 21, ал. 2 е записано, че „*имуществото на НИМХ е държавна собственост*“, като в § 6 от ПЗР на ПЗНИМХ е предвидено в срок от 6 месеца от влизането на закона в сила имотите по чл. 21, ал. 2 да се актуват като публична държавна собственост. В тази връзка предвиденият текст на чл. 12, т. 9 от проектозакона относно възможността на Научния съвет да взема

предвидена забрана всеки друг правен субект да има достъп до същата информация, която да получава по възмезден или безвъзмезден начин. От друга страна с разпоредбата на чл. 7, ал. 3 от законопроекта се гарантира, че тази информация ще е общодостъпна за всички лица, чрез установеното за НИМХ задължение за ежедневно публикуване на интернет страницата си на прогнози, текуща информация от метеорологични и хидрологични измервания от мониторинговата мрежа, както и други данни от специализирани измервания. В този смисъл е некоректно да се твърди, че НИМХ е монополист на тези данни. Напротив, законът гарантира безвъзмездния достъп на останалите правни субекти до всякакви данни, с които разполага НИМХ за изпълнение на своята обществена функция.

Що се отнася до разпоредбата на чл. 7, ал. 2 от законопроекта е

решения за разпореждане с имущество е в пряко противоречие със Закона за държавната собственост, според който имотите и вещите - публична държавна собственост, не могат да бъдат обект на разпореждане и да се придобиват по давност, а на сделки за разпореждане подлежат само имотите и вещите частна държавна собственост и то по строго определен законов ред (чл. 7, ал. 1 и 2 във връзка с чл. 43 и следв. от ЗДС).

В проектозакона липсва определение кое имущество на НИМХ при БАН следва да премине към НИМХ при МОН и не е направено разграничение на имуществото придобито на собствено правно основание от НИМХ (негова собственост, която преминава към НИМХ-МОН след отделинето му от БАН) и на имуществото, което е собственост на БАН, било е предоставено за ползване на структурното звено НИМХ при БАН и което остава към БАН след отделинето на НИМХ. Това е така, поради следното:

С влизане в сила на Закона за БАН (Обн. ДВ, бр. 85 от 15.10.1991 г.) по силата на чл. 10, ал. 2 Българска академия на науките е придобила в собственост стопанисваните от нея държавни терени, сгради, машини, съоръжения, апаратура, книжен фонд, парични средства и други движими вещи. За отчуждаването на недвижимите имоти на академията е предвиден специален ред, а именно: само с решение на Народното събрание (чл. 10, ал. 3 от ЗБАН). Недвижимите имоти на Академията придобиват особен статут: те са собственост на БАН, но разпореждането с тях се извършва по изрично решение на Народното събрание.

До отделинето на НИМХ от БАН считано от 01.01.2019 г., той съществува в структурата на Академията като самостоятелно структурно звено. Съгласно разпоредбата на чл. 69, ал. 2 от Устава на БАН самостоятелните академични звена имат право на собственост и други вещни права, изброени в ал. 1, които са придобили със собствени средства, чрез дарение, завещание или по друг възмезден или безвъзмезден начин. Същевременно разпоредбата на чл. 69, ал. 3 от Устава позволява на самостоятелното структурно звено на БАН по предоставено чрез договор правото на ползване на имущество на БАН по съответни вътрешни правила, каквито са предвидени в чл. 78 от Устава. Недвижими имоти, собственост на БАН са били предоставени на НИМХ при БАН безвъзмездно за ползване, съобразно нуждите му в съответствие с чл. 3, ал. 3 от „Правила за ползване на недвижими имоти, собственост на Българска академия на науките от самостоятелните и звена“. Докато НИМХ е бил част от структурата на БАН, той по силата на чл. 6, ал. 2, т. 3 от горепосочените Правила е стопанисвал и управлявал предоставените му за ползване недвижими имоти. Предоставянето за ползване на недвижими имоти, каквото е било и предоставянето от страна на БАН на самостоятелното структурно

необходимо същата да се разясни, тъй като видно от становището не се прави разлика между данни и услуги, научни продукти и извършване на експертизи. Разпоредбата допуска НИМХ възмездно да предоставя услуги, научни продукти и извършване на експертизи, с цел задоволяване на нуждите на научно-правния сектор, като няма законова пречка тези услуги да се възлагат и на други научни организации.

Следващото твърдение в становището е за нарушение на Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП), като базирайки се на разпоредбите на чл. 14 и чл. 28а от същия се претендира, че БАН е носител на авторското право върху базите от метеорологични, и хидрологични и агрометеорологични данни от 1962 до 2018 г., в качеството му на работодател на създателите им – научните работници и

звено, не са действия на разпореждане и прехвърляне на собственост, като с това не се променя и титულarity на собствеността.

От гореизложеното е видно, че самостоятелно академично звено на БАН може да притежава право на собственост и други вещни права върху имоти, които е придобило със собствени средства и на собствено правно основание. Такова звено може да ползва недвижими имоти, собственост на БАН съгласно предоставяне въз основа на горните правила. След изваждането на НИМХ от структурата на БАН, имуществото което преминава с него към МОН следва да бъде само това, което институтът е придобил на **собствено правно основание**. При отделянето на НИМХ в самостоятелно юридическо лице извън структурата на БАН, то не може автоматично да придобие имоти, собственост на Академията, които са му били предоставени за ползване и стопанисване съгласно възможността дадена в чл. 69, ал. 3 от Устава на БАН. Противното би означавало недопустимо накръняване правото на собственост и приемането на разпоредби в пряко противоречие не само на нормативни актове от един и същи ранг, но и такива, които са в противоречие с Конституцията на Република България и с правото на ЕС.

Правото на собственост е признато и гарантирано както от Конституцията, така и от редица международни и европейски актове. Съгласно чл. 17 от Конституцията собствеността в Република България е публична и частна. Частната собственост е неприкосновена. Нейното отчуждаване за държавни и общински нужди може да става само въз основа на закон при условие, че тези нужди не могат да бъдат задоволени по друг начин и след предварително и равносходно обезщетение. В предложени проект на закон не е предвидена и обоснована нуждата от каквото и да е било отчуждаване на недвижими имоти собственост на БАН за нуждите на преминалия към МОН Национален институт за метеорология и хидрология. С разписването на чл. 21, ал. 1 и ал. 2 от проектозакона и с предвиждането на процедура за актуване на имотите съгласно § 6 от ПЗР, не само се дерогира волята на висшия законодателен орган - Народното събрание, в процедурата предвидена за отчуждаване на недвижими имоти собственост на Академията (чл. 10, ал. 3 от ЗБАН), но на практика се постига незаконосъобразно и безпрецедентно отнемане на имущество, без да се предвиди дори равносходно обезщетение. В случай, че се стигне до приемане на закона, то визираните по-горе разпоредби ще подлежат на контрол за законосъобразност като противоречащи на Конституцията.

Не на последно място следва да се вземе предвид, че и видно от публикуваните Мотиви към проекта на Закон за НИМХ липсва анализ за съответствие с правото на Европейския съюз, с аргументи, че приложени проект не бил свързан с прилагането на европейското законодателство. Предвид гореизложеното и възможността да бъде засегнато в значителна

служители в НИМХ. Съгласно чл. 1, 4 и 6 от Закона за БАН НИМХ при БАН е било самостоятелно звено - юридическо лице, отговарящо на понятието „Работодател“ по смисъла на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Кодекса на труда, поради което той е бил в трудови правоотношения със създателите на базите данни и по силата на същите разпоредби от ЗАПСП би следвало да притежава авторското право върху тях. Независимо от горните съждения следва да се отбележи, че съгласно императивната разпоредба на чл. 4, т. 4 от ЗАПСП не са обект на авторско право новините, фактите, сведенията и данните, каквито представляват метеорологичните, хидрологичните и агрометеорологичните данни.

Неоснователно е и опасението, че НИМХ ще продължи да не изпълнява международноправните си задължения и, в

степен и по един явно незаконосъобразен начин правото на собственост на пълноправен субект в условията на демократична България, считаме че предложеният проект на нормативен акт следва да бъде съобразен с правото на Европейския съюз досежно реда, начина и възможностите за отчуждаване на собственост. Така например аналогично на чл. 17 от Конституцията на РБ е и правилото на чл. 17 от Хартата на основните права на ЕС, според което „Всеки има право да се ползва от собствеността на имуществото, което е придобил законно, да го ползва, да се разпорежда с него и да го завещава. Никой не може да бъде лишен от своята собственост, освен в обществена полза, в предвидените със закон случаи и условия и срещу справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба”.

Тезата в проектозакона, че имуществото на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. преминават към НИМХ-МОН противоречи на Закона за БАН, приет през 1991 г. Съгласно чл. 10, ал. 2 от ЗБАН, държавата предоставя правото на собственост на БАН върху стопанисваните към датата на влизане в сила на закона — 15.10.1991 год. „държавни терени, сгради, машини, съоръжения, апаратура, книжен фонд, парични средства и други движими вещи”. Това имущество след влизане в сила на ЗБАН не е държавна собственост, а е собственост на юридическото лице БАН. Поради това държавата не може да се разпорежда с имуществото на БАН. Недвижимите имоти на БАН, предоставени от държавата, могат да се отчуждават само с Решение на Народното събрание. Това означава, че при разпореждане с недвижими имоти, съгласно ЗБАН, с оглед гарантиране интересите на БАН, се изисква Народното събрание да даде съгласието си с нарочно взето Решение от Парламента. Това изключва възможността, дори със Закон, Народното събрание да се разпорежда с недвижимо имущество на БАН, както е направено с чл. 21 от Проектозакона за НИМХ-МОН.

От всичко гореизложено е видно, че неуредените въпроси относно имуществените права и статута на собствеността не само не са решени, но с предвидения законопроект се достига до непозволен правен резултат. Обръщаме внимание и на обстоятелството, че с приемането на § 3 (1) от ПЗР на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г., който изцяло се възпроизвежда от предвидения § 1, т. 2 от ПЗР на ПЗНИМХ, след отделянето на НИМХ от БАН се създадоха предпоставки за множество неуредици между Академията, институти на Академията, НИМХ и трети лица - наематели на недвижими имоти. Тези неуредици и проблеми са висящи и към настоящия момент, не са отчетени при предварителната оценка за въздействие на законопроекта и са предпоставка за множество съдебни спорове.

частност, Резолюция 40 на Световната метеорологична организация. Съгласно цитираната резолюция и по настоящем не се изисква „свободен и неограничен достъп до всички данни и продукти“, а само на съществени такива, които са посочени в приложение I към същата.

Неправилно в становището се интерпретира, че липсва анализ на съответствие с правото на Европейския съюз с аргументи, че приложеният проект не е бил свързан с прилагането на европейското законодателство.

Цитираното изречение от доклада на вносителя, че проектът на нормативен акт не е свързан с прилагането на правото на Европейския съюз, е свързано с чл. 35, ал. 1, т. 3 от Устройствения

правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, който изисква при внасянето на проект на закон към доклада към

С настоящото становище изразяваме за пореден път добросъвестността си и готовността си да уредим нерешените въпроси, които възникнаха при отделиянето на НИМХ от БАН и които са останали нерешени и в предвидения законопроект.

Следва да се има предвид, че приемането на законопроекта в този вид създава прецедент по отношение на намесата на държавата в автономността на БАН както по отношението на собствеността, така и по отношение на академичната автономия да създава, преустройва и закрива своите структурни звена. Считаме, че следва да се направи задълбочен анализ на всички възможни последици от приемането на закона, в това число как и доколко се засягат правата и интересите на БАН, както и на отделните институти на БАН по отношение правото на собственост, правото на участие и членство в международни организации и проекти; правата на интелектуална собственост, правото на обучение на докторанти по различни специалности, достъпът до архиви и бази данни и т.н.

Като обръщаме внимание на всички тези въпроси, бихме искали да заявим своята готовност да съдействаме за решаване на всички възникнали въпроси в съответствие с Конституцията и законите на Република България.

него да се добави справка за съответствие с европейското право. Тази справка намира своето конкретизиране в разпоредбите на Постановление № 85 на Министерския съвет от 2007 г. за координация по въпросите на Европейския съюз. Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителната разпоредба на ПМС 85/2007 г., "Таблица на съответствието" е сравнителен работен документ за отразяване стелента на съответствие на проект на български акт с директива на Европейския съюз, който се изготвя при приемането на мерки на национално ниво. Предвид посоченото по-горе, написаното в доклада на вносителя изречение, че предложеният проект на Закон за НИМХ не е свързан с прилагането на европейското законодателство, означава, че Законът не се изготвя в изпълнение на транспонирането на директива на Европейския съюз, но категорично не означава,

че със законопроекта се предвижда дерогиране на основните права на гражданите на ЕС. Относно разсъждения и твърденията, че в законопроекта не са уредени въпросите относно имуществото, което преминава в собственост на НИМХ към МОН, е необходимо да се посочи, че тези въпроси нямат отношение към този законопроект. Същите са вече уредени в § 1 и 3 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г., които към настоящия момент вече са произвели своето действие и правоприемството между НИМХ към БАН и НИМХ към МОН вече е осъществено. Посочените разпоредби не са „ad hoc“ и палиативно решение на МОН“, а са част от закон, приет от Народното събрание. С § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се

			извършва на правоприемство на преобразувания вече Националният институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. като преминават същия обем права, задължения и фактически отношения, които са преминали по силата на § 3 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г.
		Не се приема	Становището не съдържа конкретни предложения! На поставените въпроси е отговорено по-горе.
		С представения законопроект е предвидено създаване на НИМХ като национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, като същия е правоприемник на преобразувания Национален институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходните и заключителни (ПЗР) на Закона за държавния бюджет на Република България за 20019 г. (ЗДБ). Параграф 1 от ПЗР на ЗДБ предвиди, че считано от 1 януари 2019 г. Националният институт по метеорология и хидрология от основно звено при Българската академия на науките се преобразува в Национален институт по метеорология и хидрология като юридическо лице, чийто ръководител е разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на образованието и науката. Същевременно § 3 от ПЗР на ЗДБ разпореди че „считано от 01.01.2019 г. имуществото, архивът, както и всички права и задължения, включително членствените правоотношения в национални, европейски и международни организации по метеорология и хидрология, и правото да обучава докторанти по акредитирани докторски програми на Националния институт по метеорология и хидрология при	
4.	Институт за изследвания на климата атмосфера и водите (становище постъпило чрез деловодната система с вх. № 09-267/26.11.2019 г.)		

Българска академия на науките преминават към Националния институт по метеорология и хидрология към Министъра на образованието и науката". Този текст от ПЗР на ЗДБ създаде неясноти и стана повод за множество спорове, като видно от § 1, т. 2 на Проектозакона за НИМХ, е възпроизведен изцяло. В тази връзка в законопроекта липсва детайлна и подробна регламентация по въпроса кое точно имущество и коя част от научния архив преминава към НИМХ при МОН, с конкретно какви права и задължения, както и в какви членствени правоотношения в национални, европейски и международни организации продължава участието си НИМХ. При липсата на конкретна законова уредба проблемите, които се разкриха остават неразрешени.

В § 3 от ПЗР на ЗДБ, както и в повторения § 1, т. 2 не е направено разграничение на имуществото собственост на НИМХ, която да може да премине с него към МОН след отделянето му от БАН и на имуществото, което е собственост на БАН, било е предоставено за ползване на НИМХ като негово структурно звено и след отделянето се връща в патримониума на принципала БАН. Поради тези неясноти, сградата, която е определена за седалище на Института за изследване на атмосферата, климата и водите (ИИКАВ-БАН), а именно сграда с идентификатор № 68134.4083.6079.5, находяща се в гр. София, район Младост, бул. „Цариградско шосе“ № 66 не бе освободена и предоставена изцяло на института от НИМХ. Вместо това НИМХ при МОН самоволно и в противоречие с редица нормативни изисквания прегради с метални решетки двата етажа на сградата и сега тя се ползва от двата института с различни входи. Открития въпрос със собствеността постави като проблем и уреждането на редица въпроси с наемните договори с трети лица- наематели на сгради и помещения, които са били предоставени за ползване на отделният се от БАН НИМХ.

Научният архив, който ползва НИМХ е част от собствеността на Българска академия на науките и нейните структурни звена- институти. След отделянето на НИМХ от БАН, по решение на Общото събрание на БАН, той трябваше да се върне в съответствие с Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). Предаването на научния архив от страна на НИМХ към БАН не бе осъществено, нито се уреди съвместното му ползване с ИИКАВ-БАН, като на практика се ползва и владее единствено от НИМХ. Същевременно Научния архив на Българската академия на науките, на институти и сътрудниците на Българската академия на науките са част от Националния архивен фонд (аргумент от чл. 33, ал. 1, т. 2, във ВР. с чл. 6 от ЗНАФ), подлежи на съхранение по определен ред и се ползват само за научни цели. Видно от проектозакона липсва уредба по въпроса, статута и начина на ползване на научния архив и база данни, които преминават към НИМХ. Същевременно видно от

разпоредбата на чл. 7, ал. 2 от проектозакона предвидено е НИМХ да предоставя и възмездно услуги и научни проекти да извършва експертизи по заявка на различни физически и юридически лица по ред и цени определени и приети еднoliчно и без възможност за контрол и ревизия от Научния съвет на НИМХ. Поставя се под съмнение доколко защитени от неправиомерен достъп са научния архив и базата данни преминаващи към НИМХ и създадени ли са достатъчно гаранции за тяхното опазване и използването им само за научни цели.

Проектозакона е в противоречие и с § 1, т. 3 от ПЗР на Закона за държавния бюджет съгласно който *”Националният институт по метеорология и хидрология е националната хидрометеорологична служба на Република България и не изпълнява функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт”*. Противно на това разпоредбата на чл. 2, ал. 3 от проекта определя статута на НИМХ като юридическо лице, второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката. Съгласно чл. 10, ал. 1 от Закона за висшето образование (ЗВО) министърът на образованието и науката е държавен орган за осъществяване на националната политика в областта на висшето образование. Преминавайки към министъра на образованието и науката, новосформираната административна структура НИМХ преминава на пряко подчинение на орган на изпълнителната власт. Съгласно Закона за администрацията (ЗА) към Министерския съвет и министрите могат да се създават структури, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт. Функциите на министъра на образованието и науката са осъществяване на държавната политика в областта на образованието и науката и са подробно регламентирани в чл. 10 и следв. от ЗВО. Видно от предвидените разпоредби на чл. 4 и 5 от проектозакона НИМХ осъществява дейности, свързани с фундаментални и приложни научни изследвания, иновативна и образователна дейност в областите метеорология, хидрология и агрометеорология, научно приложна, научноизследователска и експертна дейност, подготовка на докторанти и на висококвалифицирани специалисти самостоятелно или съвместно с други висши училища и т. н. Очевидно е, че разписаните функции и задачи нямат нищо общо с функциите на държавата по управлението на висшето образование, както и с националната политика и стратегия за управление в областта. Следователно НИМХ не осъществява държавно-властнически функции или дейности свързани с държавното управление, поради което неговото място не е към органите на изпълнителната власт. От друга страна и видно от предвиденото в чл. 5 на проектозакона НИМХ осъществява специфични задачи в областта на метеорологията и хидрологията и няма никакво отношение към функциите по управление на образованието и науката, за да може да се причисли като

помощна административна структура към Министерството на образованието и науката. Второстепенните звена в системата на Министерството на образованието и науката са създадени по силата на различни закони с цел уреждане на съответните обществени отношения в сферата на образованието, с основни задачи да подпомагат МОН при осъществяването на държавните функции в областта на образованието и науката. Видно от проектозакона такива задачи НИМХ няма и затова не може да се причисли към никоя от административните структури на МОН. Проектозакон не само противоречи на § 1, т. 3 от ПЗР на ЗДБ, но съдържа в себе си вътрешно противоречие: НИМХ при МОН е административна структура към орган на изпълнителната власт — министъра на образованието и науката, но в същото време съгласно чл. 2, ал. 1 от проектозакона е предвиден като „автономна научна организация“

На следващо място в Глава трета „УПРАВЛЕНИЕ И УСТРОИСТВО“ на проектозакона за органи на управление на НИМХ са предвидени органи извън структурата на системата на висшето образование в Република България. Правилника за устройството и дейността на НИМХ, както и неговото изменение и допълнение е извадена от компетентността на МОН и министъра на образованието и науката и е предоставена на основния състав на Общото събрание (чл. 10, ал. 2, т. 1 от проектозакона). В публикуваните Мотиви към проекта на Закон за НИМХ е направено изложение, че липсата на *„регламенти относно органите на управление, структурата и работното време на работниците и служителите“* е едно от основанията за създаване на закона. Липсва юридическа логика и целесъобразност тези въпроси веднъж регламентирани в закон, да бъдат отново уредени в Правилник за устройството и дейността на НИМХ, още повече че това устройство е предоставено на самата новосформирана структура към изпълнителната власт. Налице е юридически прецедент: устройството и дейността на една административна структура към орган на държавна власт да бъдат създадени първо чрез законовата регламентация, предложена от министъра на образованието и науката като орган на изпълнителната власт и втори път от подзаконов нормативен акт — Правилник, чиято уредба е предоставена на орган на управление на самата административна структура - Общото събрание на НИМХ. Нещо повече: видно от разпоредбата на чл. 10, ал. 2, т. 1 изменението и допълненията на този устройствен правилник са прерогатив единствено на Разширения състав на Общото събрание на НИМХ.

Анализът на разпоредбата на чл. 8 и следващите от законопроекта водят до изводът, че на органите на управление на НИМХ е предоставена абсолютна оперативна самостоятелност, като за министъра на образованието и науката няма предвидени правила за контрол и възможности за влияние. Единствено в

чл. 13, ал. 3 от проекта за него е предвидено да сключва с вече избрания директор споразумение по чл. 107 от Кодекса на труда.

Буди недоумение и Раздел 2 „Структура и работно време“, който третира въпроси за работното време и почивките, материя, която по правилата на юридическата техника, би следвало да е предмет на разглеждане в подзаконов нормативен акт, какъвто е Правилника за вътрешния трудов ред на всяка организация, а не на един устройствен закон, какъвто е предложеният.

В чл. 21 от проектозакона е предвидено, че „*имуществото на НИМХ е държавна собственост*“, а имотите които управлява НИМХ са публична държавна собственост. Същевременно в разпоредбата на чл. 12, т. 9 от проектозакона е посочено, че Научния съвет взема решения за разпореждане с имущество на НИМХ, включително научна апаратура и научни съоръжения по предложение единствено на генералния директор. Тази разпоредба противоречи на Конституцията на Република България, според която публичната държавна собственост не подлежи на отчуждаване и на Закона за държавната собственост (ЗДС), според който имотите и вещите - публична държавна собственост, не могат да бъдат обект на разпореждане и да се придобиват по давност. На сделки за разпореждане подлежат само имотите и вещите частна държавна собственост и то по строго определен законов ред (чл. 7, ал. 1 и 2 във връзка с чл. 43 и следв. от ЗДС).

Изводът, който следва от разпоредбите на предложения проектозакон е, че автономията която се дава на НИМХ надхвърля далеч академичната автономия на една научна организация. Статутът, който е предвиден за НИМХ като част от МОН противоречи на принципите за създаване и функциониране на структура към изпълнителната власт и очевидно мястото му не е там. Предоставените широки права за разпореждането с имоти и активи при липсата на установен контрол, създават сериозни предпоставки за злоупотреби. По настоящем, Народното събрание е единствено компетентно да взима решения за разпореждане с имотите на автономната научна организация БАН (чл. 10, ал. 3 от ЗБАН), докато законопроектта предоставя тази власт на Научния съвет на НИМХ по едноличното предложение на генералния му директор. По този начин новата автономна научна организация придобива повече права за разпореждане от тези на Народното събрание, още повече, че законът определя имотите на НИМХ за публична държавна собственост, и като такива разпореждането с тях е недопустимо.

Предвид наличието на множество неизяснени въпроси и изложените по горе противоречия, предлагаме законовата регламентация да се прецизира както ПО отношението на собствеността, така и по отношение на академичната автономия на НИМХ.

5. Природо-математически факултет при Югозападен университет „Неофит Рилски” (предложението е постъпило по ел. поща и чрез деловодната система с вх. № 0404-137/27.11.2019 г.)	Като основно университетско звено, занимаващо се с научно-изследователска дейност в областта на климатологията, хидрологията и климатичните промени, считаме, че приемането на Закона за НИМХ в сегашния му вид няма да придаде нужната полза за развитието на конкурентни и висококачествени научни изследвания в България. Така разработен, текстът утвърждава монополната функция на НИМХ в събирането, обработката и разпространението на метеорологична информация. В предложения текст не се споменава сътрудничество с други научни институции, нито НИМХ се задължава по какъвто и да е начин да предоставя получаваната метеорологична информация за обществено ползване. Вече повече от 30 години НИМХ еднолично се разпорежда с метеорологичната информация, придобивана в държавната хидрометеорологична мрежа. Смятаме, че това е една крайно некоректна и обществено непотребна практика. Вместо да сложи край на този начин на действие, с подготвените текстове новият закон ще го утвърди на най-високо ниво. Предвижда се освен това и задължение към другите институции за безвъзмездно предоставяне на придобиваната от тях метеорологична информация на НИМХ. Тоест, не само че НИМХ не се ангажира да обнародва придобитата с обществени средства информация, но той трябва да има монопол и върху другите метеорологични данни! Във връзка с това ние искаме да изразим неодобрението си към приемането на закона в настоящия му вид. Смятаме, че текстът трябва да претърпи значителни корекции, като особено държим и настояваме за следното: 1. Законово да се осигури поддържане на свободно достъпна за Българското общество Национална хидро-метеорологична база данни, както е в повечето страни по света. Да се предоставя безвъзмездно и без умислени манипулации (изкривявания) актуална и архивна метеорологична информация за научни цели, при поискване от академични или научно-изследователски институции или обществени организации 2. Законово да се регламентира регулярното издаване и разпространение на метеорологични и хидрологични годишници и месечни бюлетени с подробни данни за всички станции в системата на НИМХ, както и на други издания в областта от страна на НИМХ. Да се задължи НИМХ да издава Годишници с метеорологични и хидрологични данни, които да са общодостъпни, както това е правено в годините до 1982, както и метеорологични справочници с обобщена информация на по-дълъг период от време. Във връзка с това, по-конкретно предлагаме да се коригира основно член 6 от проектозакона, който понастоящем е предложен във вида:	Приема се частично Предложени са нови редакции на чл. 6 и на чл. 7 от законопроекта.
---	--	--

Чл. 6. За изпълнение на националните и международни дейности на НИМХ всички държавни органи, публични организации и търговски дружества с държавно участие в капитала са длъжни да предоставят безвъзмездно и в пълен обем метеорологична наземна и радиолокационна информация, с която разполагат. Предлагаме текстът на чл. 6 да се замени със следния текст: „НИМХ е длъжен да предоставя безвъзмездно и в пълен обем метеорологична информация на всички държавни органи, публични организации и търговски дружества с държавно участие в капитала, както и на всички данъкоплатци в страната“. Предлагаме и допълнение към точка 8 от член 5 на Закона, регламентиращ функциите на НИМХ, като се допълни следното: „Регулярно издаване и разпространение на метеорологични и хидрологични годишници и бюлетени, както и на други издания в научната област“. Считаме, че е недопустимо една институция да монополизира метеорологичната информация, която се придобива чрез държавно финансиране, тоест, със средства от джоба на данъкоплатците!	Не се приема Изложените разсъждения, твърдения и предложения не са мотивирани от гледна точка на тяхната целесъобразност и законосъобразност. Не е ясен практическия смисъл, който се преследва. Поставят се принципи въпроси, които не намират логически отговор и нямат упора в нормативната уредба. Част от твърденията са юридически, идейно и доктринално погрешни и неверни.
6. Колективно становище от институции, организации и частни лица (постъпило чрез деловодната система, вх. № 18-574/27.11.2019 г. и по електронна поща)	Въз основа на редица съображения, част от които са изложени по-долу, предлагаме да бъдат направени съществени промени (отразени по-долу) по текстовете на проекта за Закон за НИМХ. Известно е, че хидро-метео-мониторинговата работа на НИМХ / НХММ се финансира от Държавния Бюджет на РБ, и тъй като хидрометеорологичните данни, натрупвани в процеса на тази работа имат характер на несекретна информация, те следва да бъдат свободно и безплатно достъпни в първично (необработено) състояние за всички данъкоплатци в тази Държава – институции, организации, граждани и други заинтересовани. Наред с това, НИМХ има задължение да издава хидрологични и метеорологични годишници, справочници и бюлетени, съдържащи съответни обработени данни от наблюденията, провеждани в рамките на НХММ. От 80-десетте години на миналия век НИМХ своеволно преустанови свободния достъп до произвежданите от НХММ хидрометеорологични данни и прекрати издаването на горепосочените справочно-информационни издания, позовавайки се на свое вътрешно-институционално решение. По този начин НИМХ лиши българското общество от полагащата му се по право хидрометеорологична информация. През изтеклата 2019 година НИМХ напусна Българската Академия на Науките и се включи към структурата на Министерството на Образованието и Науката

(МОН). С този си акт НИМХ би следвало да заработи като Национална Хидрометеорологична Служба (НХМС) и да съсредоточи своята работа върху оперативни и информационни функции – хидрометеорологичен мониторинг, прогноза на времето и обезпечаване на обществото със съответни данни. Отделен е въпросът, че естественото място на НХМС е в Министерството на Околната Среда и Водите (МОСВ), и буди голямо недоумение причисляването на НИМХ към МОН.

В проекта на Закона е записано, че „всяки държавни органи, публични организации и търговски дружества с държавно участие в капитала са длъжни да предоставят безвъзмездно и в пълен обем метеорологична наземна и радиолокационна информация, с която разполагат“ – вместо обратното, НИМХ да осигурява безвъзмездно всички данъкоплатци в тази държава с такава информация. Възниква простият въпрос: защо обществото ще финансира, чрез Държавния бюджет, функционирането на НИМХ, след като няма да получава хидрометеорологични данни от него, а напротив – ще трябва да го снабдява със свои такива! Още редица подобни, будещи възмущение текстове, присъстват в проекто-Закона за НИМХ.

Въз основа на това, с настоящото бихме желали да приканим законоотворящите органи да се запознаят с направените в Приложение 1 предложения за промени и да ги отразят в текстовете на Закона.

Чл. 1. Създава се *Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ)*. Да се запише „Национална хидрометеорологична служба (НХМС)“, вместо „Национален институт по хидрология и метеорология (НИМХ)“

Основания: изложени са по-долу

Чл. 2. (1) *НИМХ е национална автономна научна организация в областите метеорология, хидрология и агрометеорология.*

1. Думата „агрометеорология“ да отпадне. Агрометеорологията е на по-ниско йерархично ниво от метеорологията и хидрологията – тя е част от метеорологията и следва да отпадне от изречението.

Думата „научна“ да отпадне.

След излизането си от БАН НИМХ има две основни функции – оперативна (да извършва оперативно мониториране и прогнозиране на метеорологични и хидроложки явления) и информационна (да обезпечаваш потребностите на обществото от хидро-метеорологична информация).

Думата „автономна“ да отпадне.

НИМХ в момента е на разпореждане на МОН. По-долу настояваме да стане на разпореждане на МОСВ.

Думите „НИМХ“ и „организация“ да отпадат и да се добавят думите „НХМС, хидро-метеорологична служба, оперативно мониториране и прогнозиране“ и чл.2 (1) да стане така:

„НХМС е национална хидро-метеорологична служба за оперативно мониториране и прогнозиране в областите метеорология и хидрология.“

Да отпадне целият текст н ал. 2 от чл. 2, тъй като съдържанието му се включва в (1) по-горе.

Чл. 2 ал. 2 *НИМХ е юридическо лице със статут на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на образованието и науката и съставя, изпълнява и отчита делегиран бюджет.*

Тематиката на НХМС противоречи на принадлежността му към МОН. НХМС тематично се свързва и причислява към тематиката на МОСВ и следва да бъде на разпореждане на МОСВ. Текстът да бъде променен така:

„(3)НХМС е със статут на структура към министъра на околната среда и водите.“

Чл. 3. *НИМХ осъществява своята дейност въз основа на Правилник за устройството и дейността, приет от Общото събрание на НИМХ.*

Текстът на чл.3 да стане така:

„НХМС осъществява своята дейност въз основа на Правилник за устройството и дейността си, приет от МОСВ“

Текстът на т.1 от чл. 4 да отпадне. Вместо него под т.1 да дойде текстът от т.2. „Оперативни функции...“

Основания:

НХМС има като първа, приоритетна функция осъществяването на Национална оперативна и информационна дейност в областта на метеорологията и хидрологията.

Научно-изследователската дейност е приоритет на институтите от БАН, университетите и др. Научната дейност на НХМС следва да бъде само съпътстваща и произтичаща от необходимостта за поддържане на първокласна оперативна и информационна дейност.

По тази причина научната функция следва да отпадне от обхвата на основните функции на НХМС и да бъде включена по-долу към чл.5, като дейност,

обезпечаваща доброто ниво на двете основни функции на НИМХ - оперативна и информационна.

Точка 2 от чл. 4 да стане т.1, тъй като Националната оперативна функция е първият, основен приоритет на НХМС. Научната функция вече не е основен приоритет на НХМС. В противен случай изясняването понастоящем на НИМХ извън БАН би се обесмислило.

Научната функция на НХМС би следвало да отпадне и поради това, че се публикува със същата на др. научни институции и е разхищение Държавата да разходва парите на данъкоплатците за дублиращи се бюджетни дейности! На мястото на сегашния текст по т.2. да бъде записано:

„2. Информационна функция, свързана с поддържане на Национална хидро-метеорологична база данни, обезпечаваща потребностите на обществото от специализирана климатична, метеорологична и хидрологична информация.”

в чл. 5, ал. 1 „НИМХ“ да се замени с „НХМС“

Текстът на чл. 5, ал.2, да стане така:

(2) Националните дейности осигуряват хидро-метеорологично обслужване на Държавата и обществото, както следва:

в чл. 5, ал. 2, т.1 на, „агрометеорологични“ е част от „метеорологични“ - да отпадне

текста на чл. 5, ал. 2, т. 2 да бъде допълнен и да стане така така: "2. контрол, обработка и общ анализ на информацията от хидро-метеорологичния мониторинг. Поддържане на свободно достъпна за Българското общество Национална хидро-метеорологична база данни.“

текста на чл. 5, ал. 2, т. 3 да се промени така:

"3. издаване на метеорологични, включително агрометеорологични, и хидрологични прогнози"

В чл. 5, ал. 2, Точки 5, 6 и 7 да се обединят и променят по следния начин:

„5. Научноизследователска дейност в областта на метеорологията и хидрологията - съвместно с висши училища и научни организации, с оглед поддържане на високо национално и международно ниво на основните функции – оперативна и информационна, на НХМС“.

в чл.5, ал.2, т. 8 текстът да бъде коригиран така:

Регулярно издаване и разпространение на метеорологични и хидрологични годишници и бюлетени, както и на други издания в областта.

чл. 5, ал. 2, т. 9 Този текст се премества към текста по (2).

Основание: Този текст синтезира всички точки от (2)1-10.

чл. 5, ал. 2, т. 10 Текстът да бъде променен така:

„9. други функции и дейности, установени в нормативен акт или възложени от министъра на околната среда и водите.“

чл. 5, ал. 3, т. 3 Текстът да бъде променен така: Генериране на наблюдения, предоставящи качествена хидрометеорологична информация на заинтересованите потребители, за изследване на глобалните и регионалните изменения на климата, съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменения на климата.

текста на чл. 6 следва да бъде променен така:

"НХМС е длъжен да предоставя безвъзмездно и в пълен обем метеорологична информация на всички държавни органи, публични организации и търговски дружества с държавно участие в капитала, както и на всички данъкоплатци в страната".

Основания:

НИМХ понастоящем е единствената национална институция, която има държавно бюджетирани функция и съответно задължение да генерира, и обезпечава обществото с хидро-метеорологична информация. Ако това е така, единствено НИМХ следва да има задължение да "предоставя безвъзмездно и в пълен обем изходна (сурова) метеорологична информация на всички" заинтересовани страни.

чл. 7, ал. 1 Да се запише „НХМС“, вместо „НИМХ“

Текстът на чл. 7, ал. 2 да бъде променен така:

„НХМС може да предоставя и възмездно оперативни и информационни услуги по заявка от физически и юридически лица при условия, по ред и по цени, определени с правила за хидрометеорологично обслужване, приети от Държавата.

Основания:

НИМХ не е частна, а държавно бюджетирани институция, поради което нейните цени за подобни услуги следва да бъдат Държавно, а не собствено определени.

Услугите на НХМС следва да съответстват на нейните функции, определени в чл. 4 – оперативна и информационна функции. Научните експертизи и продукти не са оторизирани дейности на НХМС след излизането му от системата на БАН.

Към чл. 7, ал. 3 да се добави и следният текст:

„НХМС публикува в електронен и хартиен вариант и следните издания:

- ежемесечни хидрометеорологични бюлетени, обобщаващи съответната ситуация в страната през всеки изтекъл месец;
- метеорологични и хидрологични годишници, представящи съответни данни от всички станции на Националната Метеорологична и Хидрологична мрежа, за всяка изтекла година.

В чл. 7, ал. 4 Да се запише „НХМС“, вместо „НИМХ“

	от чл. 8 до края на проекта на Закон навсякъде да се запише „НХМС“, вместо „НИМХ“ В чл. 8, т. 1 да отпадне, тъй като НХМС няма научна, а оперативно-информационна функция; относно чл. 9, ал. 2 - Академичните длъжности и научните степени не се вземат под внимание, тъй като НХМС е оперативно-информационна, а не научна институция относно чл. 9, ал. 3 - Тази институция няма право да обучава докторанти, а само да приема на стаж такива от научни институции в чл. 12, т. 9 - Думите „научна апаратура“ и „научни съоръжения“ да се заменят с „апаратура и съоръжения за оперативна мониторингова и информационна дейност“ чл.12, т. 10: месечните бюлетини и годишниците по метеорология и хидрология са задължителни национални издания; останалите печатни и електронни издания могат да бъдат предлагани от генералния директор.		
7. Гагов (предложение публикувано на Портала за обществени консултации)	В така предложения законопроект има два много важни момента: Отбелязано в доклада на Министър Вълчев е, че прехвърлянето на НИМХ-БАН към МОН, извършено със Закона за държавния бюджет за 2019 г., параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (оставям настрана конституционно съобразността на тази разпоредба), „води до постепенна загуба на капацитет в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията“. Радвам се, че министър Вълчев абсолютно правилно е оценил резултата от своите действия. Но вместо да се коригира, той задълбочава грешките си чрез новия проектозакон, който се надявам никога да не бъде приет. В самия закон, вън от общите „бла-бла-бла“, има един съществен момент, и той пак в стила на министър Вълчев е в Преходните и заключителни разпоредби. В параграф 6 от тях е казано: „... имотите по чл. 21 ал.2 се актуват като публична държавна собственост...“. А чл. 21 ал. 2 гласи: „Имотите, които НИМХ управлява, са публична държавна собственост“. Всъщност с тези две разпоредби в проектозакона, ако влязат в сила, ще се извърши пладнешки обир. Тези имоти са собственост на БАН. БАН е самостоятелно юридическо лице. Този текст в проектозакона ни повече, ни по-малко означава национализация на частна собственост, без зад това да стои никакъв обществен интерес. Дълги години ски-съоръженията на Витоша не работят, басейнът „Мария Луиза“ в Борисова градина в София не функционира. Имаме крещящ обществен интерес от извършване на национализация, но тя не се извършва. В случая на НИМХ цялата необходима инфраструктура за осигуряване на оперативната дейност на НИМХ се ползва безвъзмездно, независимо че е собственост на БАН, и няма никаква нужда от нейната национализация. Известни са частните интереси на	Не се приема	Изложените разсъждения, твърдения и предложения не са мотивирани от гледна точка на тяхната целесъобразност и законосъобразност. Не е ясен практическия смисъл, който се преследва. Поставят се принципи въпроси, които не намират логически отговор и нямат упора в нормативната уредба. Част от твърденията са юридически, идейно и доктринално погрешни и неверни.

	някои инвеститори към част от имотите на БАН, някои от които в момента се ползват от НИМХ. Смятам, че този проектозакон противоречи не само на Конституцията на страната, но и на морала. Допълнително могат да бъдат добавени десетки забележки към текста – тотална некомпетентност (например опита да се създаде на едно място метеорологична служба и научна организация, което по мое мнение и досега беше неправилно и не съществува почти никъде в Европа – може би с единственото изключение руския Гидрометцентр, който има и научни задачи). Ако трябва да се правят сериозни промени в дейността на НИМХ-МОН, то цялата оперативна дейност трябва да премине към Министерството на околната среда и водите или към Министерството на земеделието (както е в повечето страни в света) или към Министерството на отбраната, както е например в Италия. В този си вид законопроектът е неправилен. Затова предлагам неговото отхвърляне. Ако министър Вълчев много желае да създаде научен институт под шапката на своето министерство, нека си го създаде, но без да му вменява задълженията за оперативна дейност.		Съгласно мотивите към предложение № 3.
8. Румяна Николова (предложение публикувано на Портала за обществени консултации)	Този проекто-закон, който е изцяло насочен срещу Българската академия на науките, има две цели: 1) да създаде пречки за осъществяването на научна и научно-приложна дейност в областта на метеорологията, хидрологията и агрометеорологията в БАН, както и във всички институции извън НИМХ-МОН; 2) да отнеме законно притежавано от БАН имущество, което е практически противозаконна национализация. Според Преходните и заключителни разпоредби на проектозакона за НИМХ-МОН: „§ 1. (2) Имуществото, архивът, както и всички права и задължения, включително членствените правоотношения в национални, европейски и международни организации по метеорология и хидрология, и правото да обучава докторанти по акредитирани докторски програми на Националния институт по метеорология и хидрология по § 1 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. преминават към НИМХ по чл. 1.“ През 1962 г. в състава на БАН са включени Управлението по хидрология и метеорология и Научноизследователският институт по хидрология и метеорология. През 1989 г. те са обединени в Институт по метеорология и хидрология, който през 1991 г. е преименуван на Национален институт по метеорология и хидрология. При последната реформа на БАН през 2010 г. в НИМХ е влят Институтът по водни проблеми. Всички тези институции и	Не се приема	

техниче предшестващи в продължение на повече от 100 години са извършвали наблюдения и са събирали данни, които се намират в архива на бившия НИМХ-БАН. Това е безценна информация, без която не могат да се извършват изследвания както за изменението на климата в България, така и за опасните метеорологични явления, които могат да застрашават националната сигурност. Според предлагания законопроект всички тези данни стават изключителна собственост на НИМХ-МОН, който може да ги предоставя на други научни и образователни организации срещу заплащане. Нещо повече, от години НИМХ предоставя тези данни в „модифициран“ – т.е. фалшифициран вид, което прави невъзможно използването им за каквито и да било анализи и изследвания. Предлаганият законопроект задълбочава и узаконява това безобразие.

Според Закона за БАН (ДВ бр. 85 от 15.10.1991 г.), БАН придобива в собственост стопанисваните от нея сгради, терени, машини, съоръжения, апаратура, книжен фонд, паричен фонд и други недвижими вещи. Отчуждаването на недвижимите имоти на Академията може да става само с решение на Народното събрание. Структурните звена на БАН, включително и НИМХ-БАН като звено в БАН, са ползвали и стопанисвали собствеността на Академията, но са притежавали само придобитите с лични средства или според дарение или завещание имоти. Прехвърлянето според предлагания законопроект в собственост на НИМХ-МОН на всички ползвани и стопанисвани от НИМХ-БАН имоти, е в пряко нарушение на Закона за БАН от 1991 г. и е поредният опит за удар срещу Академията.

Проектотозаконът в този си вид противоречи на съществуващи закони и предлагам да бъде оттеглен от МОН или в случай, че МОН не може да признае грешките си, да бъде отхвърлен от Народното събрание.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 5

от 8 януари 2020 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява проекта на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

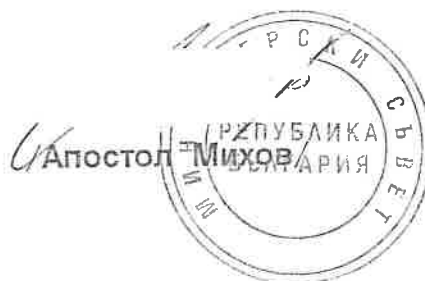
3. Министърът на образованието и науката да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № 002-01-4

Дата 08 / 01 2020 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№...02.01-4.....

... 8 януари ... 2020 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ

г-жа ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КАРАЯНЧЕВА,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение №5..... на Министерския съвет от 2020 г. проект на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за Националния институт по метеорология и хидрология.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

№ 050 - 01 - 6 / 09 01, 2020 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за Националния институт по метеорология и хидрология, № 002-01-4, внесен от Министерски съвет на 08.01.2020 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по образованието и науката

Комисии:

- Комисия по бюджет и финанси
- Комисия по труда, социалната и демографската политика

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

